

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lönegarantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att lönegarantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän ska ändras. Avsikten är att det i bestämmelsen om förhindrande av missbruk uttryckligen ska konstateras att lönegarantimyndigheten har rätt att av grundad anledning förvägra betalning enligt lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet, om arbetstagaren har fortsatt i arbetsavtalsförhållandet ännu efter att han eller hon måste ha varit medveten om att arbetsgivaren är insolvent.

Dessutom ska bestämmelserna om ersättning enligt lönegarantin preciseras, när det gäller kostnader som orsakats av utförande av arbete. Sådana kostnader kan betalas enligt lönegarantin, om kostnaden till sin natur är sedvanlig och beloppet skäligt. Avsikten är att det av lönen för väntetiden inte ska betalas mer än vad som enligt lönegarantin betalas för de fordringar vars fördröjda betalning skyldigheten att betala lön för väntetiden grundar sig på.

I propositionen föreslås att förfarandet för bestämmande av återbetalningsskyldighet ska förtydligas så att lönegarantimyndigheten i lönegarantibeslutet kan bestämma att den som ansvarar för de fordringar som betalats enligt lönegarantin har skyldighet att återbe-

tala fordringarna. Betalningsskyldigheten kan också avgöras genom ett separat beslut om återbetalningsskyldighet. Jämfört med nuläget innebär ändringen att lönegarantimyndigheten i stället för att avgöra att det föreligger skyldighet att återbetala fordran ska bestämma att den som ansvarar för betalningen av fordran är återbetalningsskyldig. Om det senare framkommer nya ansvarsgrunder utifrån vilka också någon annan ansvarar för samma fordran, kan denna återbetalningsskyldighet avgöras genom ett separat beslut om återbetalningsskyldighet.

Det föreslås att bestämmelsen om lönegarantimyndighetens rätt att få uppgifter ska utvidgas så att lönegarantimyndigheten har rätt att få sådana uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiansökan också från Pensionskyddscentralen. Till bestämmelsen ska det fogas ett omnämmande av lönegarantimyndighetens rätt att få uppgifterna avgiftsfritt.

Det föreslås dessutom att det ska göras ändringar som beror på reformen av regionförvaltningen.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av år 2010, samtidigt som de ändringar som hänför sig till regionförvaltningsreformen.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar**1.1 Förhindrande av missbruk**

Enligt 8 § i lönegarantilagen (866/1998) och 7 § i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) har myndigheten rätt att av grundad anledning helt förvägra betalning enligt lönegarantin eller betala ett mindre belopp. Oftast är det fråga om en situation där den fordran för vilken det söks betalning i och för sig uppfyller de formella villkoren för lönegaranti, men trots det betalas inte lönegaranti eller så betalas lönegaranti till ett mindre belopp än det sökta. Bestämmelserna syftar till att förhindra missbruk av lönegarantisystemet.

Som ovan nämnda missbruk har man betraktat förfaringsätt där arbetstagaren fortsätter att arbeta hos sin arbetsgivare, fast arbetsgivaren en längre tid har försummat att betala de fordringar som grundar sig på arbetsavtalsförhållandet. Det kan hända att arbetstagaren har fortsatt att arbeta därför att han eller hon vetat att de fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande betalas enligt lönegarantin. Om arbetstagaren fortsätter att arbeta, ökar antalet obetalda fordringar. Syftet med lönegarantisystemet är inte att arbetstagaren ska kunna fortsätta att arbeta, medan lönegarantisystemet bär den ekonomiska risken i situationer där arbetstagaren har rätt att upplösa arbetsavtalsförhållandet på grund av obetalda lönefordringar.

Avslag i ansökan om lönegaranti på grund av långvarigt arbete utan lön görs i enlighet med 8 § 1 mom. 1 punkten i lönegarantilagen eller 7 § 1 mom. 1 punkten i lagen om lönegaranti för sjömän. Lagrummen gäller en situation där arbetstagarens fordran baserar sig på ett avtal eller arrangemang som uppenbart ingåtts i syfte att få lönegaranti. Ett sådant avtal eller arrangemang har inte ansetts förutsätta samförstånd mellan arbetstagaren och arbetsgivaren, utan arbetstagaren har också ensam kunnat stå bakom arrangemanget (RP 104/1998 rd). De som ansöker om lönegaranti föreställer sig inte att långvarigt utförande av arbete utan lön innebär ett avtal eller arrangemang för att få lönegaranti. Bestämmel-

sens ordalydelse och den etablerade rättspraxisen har således gått skilda vägar, även om lönegarantimyndighetens rätt att i nämnda situationer pröva lönegarantibeloppet utifrån rättspraxis kan betraktas som obestridlig. De som ansöker om lönegaranti upplever att det är orättvist att lagrummet tillämpas i sådana situationer.

På grund av det som anförts ovan föreslås att lagstiftningen förtydligas så att det till 8 § 1 mom. i lönegarantilagen och till 7 § 1 mom. i lagen om lönegaranti för sjömän fogas en ny punkt, enligt vilken lönegaranti kan förvägras i situationer där arbetstagaren fortsatt att arbeta ännu efter att han eller hon måste ha känt till att arbetsgivaren inte kan betala ut lön. Tillägget syftar inte till att utvidga tillämpningsområdet för bestämmelsen om prövning, utan till att förtydliga lagstiftningen. Enligt nuvarande praxis tryggar lönegarantin inte den del av fordringarna som har uppstått efter att arbetstagaren borde ha förstått att arbetsgivaren är insolvent.

I rättspraxis anses det traditionellt (bl.a. FörsD 5720/2007/3273, 474/2006/2089 och 4494/2005/4789) att den sökande kan förvägras rätt till lönegaranti eller att lönegarantin kan begränsas, om den sökande har fortsatt att arbeta ännu efter att han eller hon måste ha haft kännedom om arbetsgivarens insolvens. Vanligen godkänner lönegarantimyndigheten ungefär tre månaders arbete utan lön, om det inte kan anses att arbetstagaren redan dessförinnan har fått vetskap om arbetsgivarens insolvens, eller om det i anslutning till ärendet inte finns något som tyder på missbruk. Det kan anses att arbetstagaren varit medveten om arbetsgivarens betalningsproblem också när lönen har betalats ut för sent under en längre tid, varefter löneutbetalningen har avbrutits helt. Lönegarantimyndigheten har i sin beslutspraxis förutsatt att arbetstagaren avslutar arbetsavtalsförhållandet och inte i onödan ökar beloppet av sina fordringar, när arbetsgivaren under en längre tid försummat att betala ut lön.

Europeiska gemenskapernas domstols dom i målet C-201/01 (Walcher mot Österrike) utgår ifrån att medlemsstaterna kan vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra miss-

bruk. Av domen framgår det att arbetstagaren i regel ska avsluta anställningen hos en insolvent arbetsgivare, när arbetsgivaren har försummat att betala ut lön i tre månaders tid. Från domen kan det dock inte härledas ovillkorlig rätt till lönegaranti för minst tre månaders tid, om arbetstagaren handlat i ond tro. I domen konstateras det dock att gemenskapens lagstiftare ansett att det inte är ovanligt att arbetstagaren fortsätter att sköta sina arbetsuppgifter under en tidsperiod som inte överstiger tre månader fast lönen är obetald. I princip kan medlemsstaterna inte utgå ifrån att en arbetstagare som inte är delägare har avstått från sina arbetsuppgifter innan arbetsgivaren underlåtit att betala ut lön i tre månaders tid.

Enligt 8 kap. 1 § 2 mom. i arbetsavtalslagen (55/2001) får arbetstagaren häva arbetsavtalet så att det genast upphör, om arbetsgivaren så allvarligt bryter mot eller åsidosätter sina förpliktelser som följer av arbetsavtalet eller av lag och som är av väsentlig betydelse för arbetsavtalsförhållandet att det inte skäligen kan förutsättas att arbetstagaren fortsätter avtalsförhållandet ens för den tid uppsägningstiden varar. Enligt 2 kap. 10 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) har en person giltig orsak att lämna arbetet i de fall som avses i 8 kap. 1 § 2 mom. (hävningsgrund) i arbetsavtalslagen. Den etablerade tillämpningen av sist nämnda bestämmelse är att arbetstagaren har haft en hävningsgrund, om arbetsgivaren har försummat betalningen av en lön som det råder klarhet om och som är obestridlig. I ovan nämnda situationer har hävningen av arbetsavtalet inte lett till en tidsperiod utan ersättning (karens).

1.2 Betalning av lön för väntetid enligt lönegarantin

Enligt 2 kap. 14 § i arbetsavtalslagen avslutas även lönebetalningsperioden, när arbetsavtalsförhållandet upphör. Fördröjs betalningen av en fordran som härrör från arbetsavtalsförhållandet, har arbetstagaren rätt att utöver dröjsmålsränta enligt 4 § i räntelagen (633/1982) få full lön för väntedagarna, dock för högst sex kalenderdagar. Lönen för väntetiden är ett effektmedel för att få arbetsgi-

varen betala ut lönefordringarna i tid när ett arbetsavtalsförhållande upphör (RP 157/2000 rd).

Lönen för väntetiden betalades före år 1996 ut i sin helhet enligt lönegarantin, om villkoren för utbetalning av lönegaranti i övrigt var uppfyllda. I regeringens proposition 174/1995 föreslogs att lönegarantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän ändras, eftersom det i praktiken hade förekommit kortvariga (till exempel en dag långa) arbetsavtalsförhållanden, på basis av vilka det för arbetstagaren uppstod rätt till engångsersättning. När arbetsgivaren försummade att betala lön uppstod det för arbetstagaren möjlighet att förutom engångsersättningen också ansöka om lön för väntetiden för sex dagar i form av lönegaranti. Enligt lönegarantipraxis var det inte ovanligt att en engångsersättning på 3 000 mark resulterade i att man var tvungen att betala över 20 000 mark i lönegaranti, inklusive semesterersättning, för arbete som rentav pågått kortare tid än en dag. Sådana situationer ansågs inte vara skäligen. I propositionen konstaterades dessutom att det inte heller är motiverat att arbetstagaren får lön för väntetiden enligt lönegarantin, när det endast är en liten andel egentliga fordringar som grundar sig på arbetsavtalsförhållandet som inte utbetalats till arbetstagaren och den fulla lönen för väntetiden för sex dagar är oproportionellt stor i förhållande till fordringarna.

I propositionen föreslogs att lönegarantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän ändras så att det av lönen för väntetiden enligt lönegarantin betalas endast det belopp som motsvarar den fordran som vid upphörandet av arbetsavtalsförhållandet inte var betald till arbetstagaren.

Riksdagen ansåg (AjUB 6/1995 rd) att beloppet av den fordran som söks i form av lönegaranti kan avvika från beloppet av den fordran som är obetald när arbetsavtalsförhållandet upphör, till exempel därför att arbetsgivaren efter att arbetsavtalsförhållandet upphörde har betalat en del av fordran och lönegaranti söks endast för den resterande delen. Enligt riksdagens uppfattning skulle det vara besvärligt att reda ut hur stort beloppet av den fordran som var obetald var när arbetsavtalsförhållandet upphörde, i de fall

där beloppet avviker från det som söks enligt lönegarantin och den fordran som senare betalas till arbetstagaren. Detta skulle också medföra extra arbete för lönegarantimyndigheterna. För att undvika detta infogade riksdagen en ytterligare begränsning till de föreslagna bestämmelserna. Beloppet av lönen för väntetiden begränsades så att det fick uppgå till högst det belopp som motsvarar den fordran som inte var betald till arbetstagaren när arbetsavtalsförhållandet upphörde och som betalas enligt lönegarantin på basis av arbetsavtalsförhållandet. I lönegarantilagen, som trädde i kraft vid ingången av 1999, och i lagen om lönegaranti för sjömän, som trädde i kraft den 1 januari 2001, ändrades bestämmelsens ordalydelse så att av lönen för väntetiden betalas högst det belopp som enligt lönegarantin betalas för andra fordringar som grundar sig på arbetsförhållandet.

Bestämmelsen har förhindrat utbetalning av sådana löner för väntetiden enligt lönegarantin som är oskäligen i förhållande till de obetalda fordringarna, när det har varit fråga om mycket korta arbetsavtalsförhållanden. Bestämmelsen utgör dock inget hinder för att arbetstagaren ska kunna ansöka om en mindre förmån enligt lönegarantin och dessutom lönen för väntetiden till fullt belopp, när arbetstagaren har fått nästa alla egentliga fordringar som grundar sig på arbetsavtalsförhållandet i form av lönegaranti. Detta gäller i synnerhet fordringar som framgår efter behandlingen av ett konkursbos ansökningar.

Avsikten är att boförvaltaren, när arbetsgivaren försatts i konkurs, utan dröjsmål säger upp arbetstagarna och då iakttas en 14 dagars uppsägningstid enligt 7 kap. 8 § i arbetsavtalslagen. I syfte att undvika löner för väntetiden försöker konkursboet i samarbete med lönegarantimyndigheten att reda ut arbetstagarens fordringar och göra en ansökan på arbetstagarnas vägnar. Konkursboets ansökan om lönegaranti behandlas i ett påskyndat förfarande, så att arbetstagarna får slutlöner senast den sista dagen av arbetsavtalsförhållandet, för att det inte ska uppstå någon skyldighet att betala lön för väntetiden. Arbetstagaren har därefter självständig rätt att i form av lönegaranti ansöka om sådana fordringar som inte ingick i konkursboets ansökan. Det har uppstått situationer där arbetstagaren ef-

ter behandlingen av konkursboets ansökan har ansökt om en mycket liten fordran samt lön för väntetiden för sex dagar enligt lönegarantin. I en sådan situation har lönen för väntetiden för sex dagar varit oproportionellt stor i förhållande till den fordran vars betalning fördröjts. Skyldigheten att betala lön för väntetiden kan till exempel ha berott på att ränta inte betalats eller en obetydlig naturaförmån glömts bort i konkursboets ansökan om lönegaranti.

Syftet med lönen för väntetiden är att på förhand påverka arbetsgivaren så att arbetsgivaren betalar ut fordringarna i tid när arbetsavtalsförhållandet upphör. Skyldigheten att betala lön för väntetiden är en slags sanktion för arbetsgivaren. Om arbetsgivaren är insolvent och arbetstagaren söker sina fordringar genom lönegaranti, riktar sig denna sanktion emellertid till staten. Syftet med lönen för väntetiden är inte att vara ett effektmiddel för att lönegaranti ska betalas ut snabbt.

I propositionen föreslås att det av lönen för väntetiden inte ska betalas mer än vad som enligt lönegarantin betalas för de fordringar vars fördröjda betalning skyldigheten att betala lön för väntetiden grundar sig på. Då blir den lön för väntetiden som betalas enligt lönegarantin inte oproportionellt stor i förhållande till den fordran vars betalning fördröjts.

1.3 Ersättande av kostnader som hänförs till arbetet enligt lönegarantin

Utöver de vanligaste fordringarna som gäller lön och semesterförmåner ansöks det ofta om lönegaranti för olika kostnadsersättningar på vilka förskotts innehållning inte verkställs. De vanligaste kostnadsersättningarna är kilometerersättning, dagtraktamente och mindre kostnader för färdbiljetter. Lönegarantimyndigheten bedömer från fall till fall om det är fråga om en sådan fordran som kan betalas inom ramen för lönegarantisystemet. Bedömningen görs utifrån om fordran anses grunda sig på ett arbetsavtalsförhållande eller inte. Enligt 4 § i lönegarantilagen och 3 § i lagen om lönegaranti för sjömän betalas lönegaranti för fordringar som grundar sig på arbetstagarens arbetsavtalsförhållande och vars grunder och belopp har kunnat utredas.

Det finns relativt mycket rättspraxis som gäller definitionen av fordran som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande, men trots det har gränsen mellan fordringar som betalas enligt lönegarantin och fordringar som hamnar utanför lönegarantisystemet blivit oklar. Praxisen har inte heller blivit enhetlig i olika delar landet.

Lönegarantisystemet syftar till att trygga arbetstagares fordringar som grundar sig på arbetsavtalsförhållandet i händelse av arbetsgivarens insolvens. Det är inte möjligt att på ett uttömmande sätt räkna upp de fordringar som omfattas av lönegarantisystemet.

I arbetslivet är det vanligt att arbetstagaren av egna medel betalar sådana mindre kostnader som arbetsgivaren ska betala. Arbetstagaren återkräver de betalda utgifterna av arbetsgivaren mot kvitton. Med tanke på syftet med lönegarantisystemet är det motiverat att arbetstagarens kostnadsfordringar hos arbetsgivaren upp till en viss gräns betalas enligt lönegarantin. Lönegarantisystemet är emellertid inte avsett för att trygga alla slags kostnader som arbetstagaren kan tänkas ha betalt i arbetsgivarens ställe. Utgångspunkten är nämligen att arbetstagaren inte är skyldig att med egna medel betala kostnader som arbetsgivaren ska stå för. Det kan inte anses vara befogat att till exempel representationskostnader som arbetstagaren betalat med egna medel (till exempel restaurangräkningar) ersätts enligt lönegarantin.

Det kan anses befogat att enligt lönegarantin betala enstaka kostnader som hänför sig till utförandet av arbetet, när den kostnad som arbetstagaren själv betalat är vanlig i arbetslivet eller inom branschen och beloppet skäligt. Det är befogat att begränsa ersättningen enligt lönegarantin till ett skäligt belopp, eftersom arbetstagaren inte har varit skyldig att med egna medel betala kostnader som arbetsgivaren ska stå för.

I propositionen föreslås att det till lönegarantilagen fogas en ny 9b § och till lagen om lönegaranti för sjömän en ny 8b §, enligt vilka paragrafer reseersättning eller annan ersättning som grundar sig på utförande av arbete kan betalas enligt lönegarantin, om kostnaden till sin natur är sedvanlig och beloppet skäligt. Med sedvanlighet avses att det inom branschen, på arbetsplatsen eller i det

aktuella arbetsavtalsförhållandet är vanligt att arbetstagaren betalar en kostnad som hör till arbetsgivaren och i efterskott återkräver den av arbetsgivaren. Också praxis som tillämpats i det aktuella arbetsavtalsförhållandet kan ha betydelse för bedömningen av vad som är sedvanligt. Eftersom arbetstagaren inte har skyldighet att med egna medel betala arbetsgivarens kostnader, ska arbetstagaren själv bära risken för kostnader som är stora till sitt belopp. Kravet på skälighet gäller förutom enskilda kostnader också det totala beloppet av de kostnadsfordringar som uppkommit under arbetsavtalsförhållandet. Det förutsätts att arbetstagaren aktivt återkräver kostnaderna av arbetsgivaren, och inte samlar på sig ett stort antal kostnadsfordringar. Om kostnadsbeloppet är orimligt stort i förhållande till nettolönen, kan det anses vara oskäligt. Ett sådant förfaringsätt kan också tyda på eventuellt missbruk.

1.4 Bestämmande av återbetalnings-skyldighet

Enligt den nuvarande lönegarantilagen och den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän övergår fordringar som betalas enligt lönegarantin jämte samtliga rättigheter till staten den dag beslutet ges.

Enligt 17 § i lönegarantilagen och 15 § i lagen om lönegaranti för sjömän är arbetsgivaren, en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag och en bolagsman i ett öppet bolag samt någon annan som är ansvarig för betalningen av arbetstagarens fordringar skyldig att till staten återbetala de belopp som betalats enligt lönegarantin jämte ränta som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) och som räknas från den dag beslutet gavs.

Det att fordringarna övergår till staten har inte ansetts medföra förändringar i grunden för fordran. Galdenärer som ansvarar för betalningen av fordringarna har trots borgenärsbytet ansetts ha samma skyldighet att betala arbetstagarens obetalda fordringar som i situationer där arbetstagaren själv är borgenär (HD 2004:12). De betalningsskyldigas ansvar för fordringarna grundar sig alltså på annan lagstiftning, som till exempel arbetsavtalslagen. Fordringar kan dock inte utan en särskild bestämmelse indrivnas genom utsök-

ning. Enligt 14 § 2 mom. i lönegarantilagen och 15 § 2 mom. i lagen om lönegaranti för sjömän ska det i lönegarantibeslutet bestämmas om återbetalningsskyldighet. I 18 § i lönegarantilagen och i 16 § i lagen om lönegaranti för sjömän bestäms att ett lönegarantibeslut kan verkställas omedelbart på samma sätt som en lagakraftvunnen dom.

Oftast kan man utan svårighet reda ut vem som är återbetalningsskyldig för fordringarna och det bestäms att arbetsgivaren är betalningsskyldig, eller om det är fråga om ett personbolag, bestäms att också de ansvariga bolagsmännen är betalningsskyldiga. Ibland förekommer dock situationer där ansvaret för de fordringar som betalas enligt lönegarantin är mycket oklart. Detta gäller i synnerhet situationer där lönegarantimyndigheten bedömer att arbetsgivarens affärsverksamhet kan ha överlåtit till någon annan på det sätt som avses i 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen. Ansvarsfrågan kan också vara oklar när arbetsgivaren anses ha genomfört sådana arrangemang som kan betraktas uppfylla villkoren för jämställande av ansvaret. Ibland kan det vara oklart vem som över huvud taget är arbetstagarens riktiga arbetsgivare.

I 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen finns bestämmelser om ansvarsfördelningen mellan överlåtaren och förvärvaren i situationer med överlåtelse av rörelse. Enligt paragrafen övergår de rättigheter och skyldigheter samt till dem anslutna anställningsförmåner, som arbetsgivaren har med anledning av de arbetsavtalsförhållanden som gäller vid tiden för överlåtelsen på rörelsens nya ägare eller innehavare. Överlåtaren och förvärvaren ansvarar solidariskt för en arbetstagares lönefordran eller fordran av annat slag som härrör från arbetsavtalsförhållandet, om den har förfallit till betalning före överlåtelsen.

Lönegarantimyndigheten strävar efter att i samband med behandlingen av lönegarantiärendet reda ut om det föreligger en överlåtelse av rörelse, vilket kan påverka skyldigheten att återbetala lönegarantifordringarna. Det kan vara svårt att reda ut sakförhållandena kring överlåtelse av rörelse. Kriterierna för överlåtelse av rörelse uppfylls inte nödvändigtvis vid en tidsbestämd enskild händelse, utan kriterierna har kunnat kumulera under en lång tid. Ändå kan det i ett senare

skede bevisas att en överlåtelse av rörelse ägt rum, med beaktande av de sakförhållanden som talar för överlåtelse av rörelse. Det kan också hända att det blir svårare att reda ut om en överlåtelse av rörelse skett, därför att parterna under processen av misstag inte har underrättat myndigheten om de omständigheter som tyder på överlåtelse av rörelse, eller rentav med avsikt har hemlighållit omständigheterna. En extra utmaning som medförs av ansökningar om lönegaranti som konkursbon uppgör är att ansökningarna vanligen avgörs vid ett påskyndat förfarande. Eftersom strävan är att sköta lönegarantiärendet snabbt, inom en tid som understiger två veckor, kan det hända att man inte upptäcker att en överlåtelse av rörelse skett före konkursen. I dessa fall kan det framgå att en överlåtelse av rörelse ägt rum först när boförvaltaren mera noggrant börjar reda ut de affärstransaktioner som gjordes innan konkursen började.

För att utredandet av återbetalningsskyldigheten inte ska fördröja betalningen av sådana fordringar enligt lönegarantin som till sin grund och sitt belopp inte är oklara, finns i 14 § 2 mom. i den nuvarande lönegarantilagen och i 12 § 2 mom. i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän bestämmelser om att återbetalningsskyldigheten kan avgöras separat, men dock utan dröjsmål efter att återbetalningsskyldigheten har kunnat utredas. I dessa situationer har lönegarantimyndigheten ansett att arbetstagaren har rätt till fordran, med det har förblivit oklart vem eller vilka som i förhållande till staten ansvarar för dessa fordringar som betalats enligt lönegarantin.

Möjligheten att avgöra fordringens återbetalningsskyldighet separat från lönegarantibeslutet har inte helt undanröjt de problem som hänför sig till bestämmandet av återbetalningsskyldigheten. De nuvarande bestämmelserna bygger på tanken att återbetalningsskyldigheten kan avgöras på en och samma gång för alla betalningsskyldiga, antingen i lönegarantibeslutet eller genom ett separat beslut som fattas senare. I praktiken har det dock visat sig att det kan råda klarhet i återbetalningsskyldigheten för en betalningsskyldig medan betalningsskyldigheten är oklar för en annan part. Då behöver man av-

göra betalningsskyldigheten för den vars betalningsskyldighet har kunnat utredas och avgöra betalningsskyldigheten för den andra parten senare. Det är också möjligt att ansvarsgrunderna för någon annan betalningsskyldig framgår eller rentav uppstår senare, varför återbetalningsskyldigheten inte har kunnat avgöras tidigare.

Vid vissa arbets- och näringscentraler har förfaringsättet varit att man i oklara fall har förelagt arbetsgivaren återbetalningsskyldighet för lönegarantin och samtidigt för säkerhets skull i beslutet nämnt att annan betalningsskyldighet kan avgöras genom ett separat beslut. Detta har gjorts när det funnits skäl att misstänka att det finns någon annan ansvarsgrund, såsom överlåtelse av rörelse. Ett nytt beslut har fattats endast i det fall att det senare har framkommit nya betalningsskyldiga. Om det inte har framkommit nya ansvarsgrunder, har förbehållet lämnats öppet slutgiltigt. Den ovan beskrivna lösningen följer inte lönegarantilagens ordalydelse, även om ordalydelsen inte direkt utgör något hinder för det. När lönegarantimyndigheten betalar ut lönegaranti är myndigheten inte alltid medveten om alla möjliga ansvarsgrunder, och därför kan inte heller något förbehåll intas i lönegarantibeslutet. Det är också möjligt att ansvarsgrunden uppkommer först efter utbetalningen av lönegarantin. Om överlåtelsen av rörelsen äger rum efter utbetalningen av lönegarantin, ansvarar förvärvaren för de fordringar som betalats enligt lönegarantin, när det gäller de arbetsavtalsförhållanden som ännu är i kraft när överlåtelsen av rörelsen sker.

Det har också förekommit ovisshet om huruvida lönegarantimyndigheten genom ett separat beslut kan avgöra att en ny betalningsskyldig har återbetalningsskyldighet, trots att återbetalningsskyldigheten inte har lämnats oavgjord när lönegarantin betalats ut, eller när det i beslutet inte angetts ovan beskrivna förbehåll. Betalningsskyldigheten för den som bestäms vara återbetalningsskyldig har uppstått enligt någon annan lag, men det är fråga om huruvida återbetalningsskyldigheten kan avgöras i lönegarantiförfarande så att det givna beslutet är verkställbart.

Enligt 1 kap. 1 § 3 mom. i utsökningsbalken (705/2007) verkställs en betalningsskyldighet som förelagts genom ett förvaltningsprocessbeslut eller i förvaltningsförfarande i enlighet med utsökningsbalken, om det finns en utsökningsgrund enligt utsökningsbalken och verkställigheten förutsätter sådana åtgärder som avses i utsökningsbalken. Enligt 2 kap. 2 § 6 punkten i utsökningsbalken utgörs utsökningsgrunder av beslut av statsrådet, ett ministerium, ett ämbetsverk som hör till statens centralförvaltning och en länsstyrelse samt andra förvaltningsbeslut, om beslutet i fråga enligt någon annan lag ska verkställas i den ordning som anges i utsökningsbalken. Enligt regeringens proposition (RP 216/2001, s. 68) bör det i lagstiftningen särskilt avgöras om förvaltningsbeslut i vissa förvaltningsärenden kan anses vara utsökningsdugliga. Verkställigheten av ett förvaltningsbeslut av någon annan än de förvaltningsmyndigheter som uppräknats i det nämnda lagrummet förutsätter således alltid en särskild bestämmelse.

Om det inte finns någon särskild bestämmelse torde det inte vara möjligt att avgöra förvärvarens återbetalningsskyldighet, åtminstone inte så att beslutet skulle kunna verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom. I praktiken skulle lönegarantimyndigheten behöva väcka fullgörelsetalan mot förvärvaren för att få en verkställighetsgrund. Ett annat alternativ, som emellertid veterligen inte tillämpats i sådana situationer, är att hos högsta förvaltningsdomstolen söka återbrytande av beslutet i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996 rd). Administrativt sett är återbrytande en långsam mekanism för bestämmande av betalningsskyldighet. År 2007 var högsta förvaltningsdomstolens genomsnittliga handläggningstid för ärenden som gäller återbrytande 10,9 månader. År 2006 var den genomsnittliga handläggningstiden 12,4 månader. Det att tiden går kan ha en negativ effekt med tanke på återkrav och det kan medföra att fordringarna inte kan indrivnas av förvärvaren. Det är också beaktansvärt att återbrytandet gäller hela beslutet, varför också arbetstagarans rätt till lönegaranti skulle behöva avgöras på nytt efter återbrytandet.

I propositionen föreslås det att lönegarantimyndigheten kan avgöra återbetalningsskyldigheten för den som är ansvarig för de

fordringar som betalats enligt lönegarantin i lönegarantibeslutet, eller genom ett separat beslut om återbetalningsskyldighet. Jämfört med nuläget betonas i den föreslagna modellen att lönegarantimyndighetens beslut om återbetalningsskyldighet endast gäller dem som förelagts betalningsskyldighet i beslutet. Om det finns andra betalningsskyldiga, hindrar inte rättskraften för det tidigare beslutet om återbetalningsskyldighet från att förelägga någon annan återbetalningsskyldighet. I fråga om samma fordran kan det alltså fattas ett eller flera beslut om återbetalningsskyldighet. Det går att bestämma nya medgäldenärer till den gäldenär som tidigare förelagts återbetalningsskyldighet för fordran, om sådana ansvarsgrunder framkommer. Bestämelsen skapar klarhet i den mångtydighet som hänför sig till förfarandet för att bestämma betalningsskyldigheten.

Lönegarantimyndigheten får möjlighet att på eget initiativ undersöka frågan om betalningsskyldighet, om myndigheten upptäcker sådana ansvarsgrunder utgående från vilka någon annan än den som tidigare förelagts betalningsskyldighet kan vara ansvarig för de fordringar som betalats enligt lönegarantin i enlighet med 17 § i lönegarantilagen. I fortsättningen behöver man inte ens i oklara fall i beslutet om återbetalningsskyldighet nämna att eventuell annan betalningsskyldighet kan bestämmas genom ett separat beslut, eftersom lönegarantimyndigheten på tjänstens vägnar kan avgöra sådan betalningsskyldighet som inte avgjorts tidigare.

När lönegarantimyndigheten behandlar frågan om återbetalningsskyldighet separat från lönegarantibeslutet, är det fråga om ett förvaltningsförfarande, och då tillämpas förvaltningslagen. Lönegarantimyndigheten avgör ärendet genom sitt beslut om återbetalningsskyldighet och beslutet kan med stöd av 18 § i lönegarantilagen eller 16 § i lagen om lönegaranti för sjömän verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom. Innan ärendet avgörs ska den som föreläggs betalningsskyldighet höras på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen.

Vid beredningen övervägdes som ett alternativ att lönegarantimyndigheten skulle kunna behandla återbetalningsskyldigheten för fordringarna på nytt, om det framkom nya

ansvarsgrunder. Det är fråga om ett rättelseförfarande genom vilket ett åläggande av återbetalningsskyldighet i redan fattade beslut rättas så att det täcker alla betalningsskyldiga. I denna modell föreläggs de betalningsskyldiga återbetalningsskyldighet för lönegarantin antingen i lönegarantibeslutet eller genom ett separat beslut, om det inte har varit möjligt att avgöra betalningsskyldigheten utan att avsevärt fördröja beviljandet av lönegarantin. Föreläggandet av återbetalningsskyldighet skulle således inte ha ansetts vara ett åläggande som är specifikt för de betalningsskyldiga, utan en bestämmelse om vilka som anses vara ansvariga för återbetalningen av den fordran som betalats enligt lönegarantin. En rättelse av sakfel till en parts nackdel i enlighet med förvaltningslagen förutsätter att parten samtycker till att beslutet rättas. Vid lönegarantiförfarandet är det mycket osannolikt att ett sådant samtycke ges. Därför skulle man i den alternativa modellen ha varit tvungen att avvika från de krav som anges i förvaltningslagen, vilket i sin tur skulle kunna ha varit problematiskt med tanke på principerna om förvaltningsbeslutets beständighet. Rättelseförfarandet skulle inte heller ha kunnat basera sig på sådana ansvarsgrunder som uppstått efter att beslutet fattats. Modellen skulle ha varit mycket tung ur administrativ synvinkel och den skulle inte ha varit problemfri när det gäller principerna om beslutets beständighet.

I propositionen föreslås också terminologisk precisering i fråga om lönegarantibeslut och beslut om återbetalningsskyldighet. I den gällande lönegarantilagen och i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän görs ingen skillnad mellan lönegarantibeslut och beslut om återbetalningsskyldighet, utan för båda besluten används termen "lönegarantibeslut". Eftersom återbetalningsskyldigheten kan avgöras separat från det egentliga lönegarantibeslutet, är det behövligt att för tydlighetens skull i lagarna förutom lönegarantibeslutet också nämna beslutet om betalningsskyldighet. Berörda bestämmelser är de som gäller delgivning av beslutet, beslutets verkställbarhet och arbetsgivarens återvinningstalan.

1.5 Lönegarantimyndighetens rätt att få uppgifter

Enligt den gällande lönegarantilagen och den gällande lagen om lönegaranti för sjömän har arbetskrafts- och näringscentralen [arbets- och näringscentralen] utan hinder av sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att få för behandlingen av lönegarantiansökan behövliga uppgifter av skattemyndigheterna, utsokningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och arbetskraftsbyråerna. Utöver ovan nämnda organisationer har man inom lönegarantiförfarandet saknat motsvarande rätt att få uppgifter från Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna.

Det är typiskt för lönegarantiförfarandet att arbetsgivare eller deras representanter inte svarar på lönegarantimyndighetens förfrågningar. Ofta går det inte ens att få tag på arbetsgivarnas företrädare. Utan tillräckliga rättigheter att få information kan det vara omöjligt att reda ut lönegarantiärendet utan arbetsgivarens medverkan, eftersom arbetstagaren inte alltid har exakt information om de centrala villkoren för arbetsavtalsförhållandet eller fordringarna. Ofta behöver man förlita sig till andra uppgifter än dem som arbetstagaren lämnar. Lönegarantimyndigheten bör i oklara fall utnyttja sin rätt att få uppgifter för att försäkra sig om att de fordringar som betalas enligt lönegarantin är riktiga. Detta är viktigt med tanke på både arbetstagarens och arbetsgivarens rättsskydd.

I propositionen föreslås att lönegarantimyndigheten ska ha rätt att få uppgifter för behandlingen av lönegarantiansökan också från Pensionsskyddscentralen. Av Pensionsskyddscentralen kan det till exempel begäras uppgifter om arbetsavtalsförhållanden som införts i registret över intjänad pension. Informationsbehovet gäller i synnerhet situationer där det finns misstankar som gäller det påstådda arbetsavtalsförhållandets existens eller de villkor som iakttagits i arbetsavtalsförhållandet. Lönegarantimyndigheten kan till exempel begära uppgifter om hur stor den angivna pensionslönen är, eller andra uppgifter som hänför sig till arbetsavtalsförhållan-

det. I vissa fall vill lönegarantimyndigheten försäkra sig om att det inte har meddelats att sökanden arbetar på heltid någon annanstans än hos den arbetsgivare som uppgetts vara arbetsgivare i lönegarantiärendet. Det finns också situationer där det är oklart vem som varit den sökandes arbetsgivare. Som ett kännetecken för arbetsgivarskap kan betraktas det att personen anges vara löneutbetalare i pensionssystemet. Det är fråga om förfrågningar som gäller enskilda fall och främst situationer där det råder oklarhet. Uppskattningsvis kommer antalet informationsbegäranden att uppgå till några tiotal per år.

I den gällande lagen är utlämnandet av uppgifter anknutet till kravet på behövlighet. Ursprungligen var utgångspunkten för beredningen av propositionen att behövlighetskravet bevaras. Man tänkte endast foga Pensionsskyddscentralen till bestämmelsens förteckning över de inrättningar från vilka lönegarantimyndigheten har rätt att få uppgifter för behandlingen av lönegarantiansökan. I den gällande lönegarantilagen finns det en bestämmelse där informationsinnehållet inte har räknats upp, utan rätten att få information begränsas till de uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiansökan. Lagstiftningen är inte förenlig med de utlåtanden som grundlagsutskottet givit på sistone. Av denna orsak föreslås det i propositionen att lönegarantimyndigheten ska ha rätt att få sådana uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiansökan.

Dessutom föreslås att lönegarantimyndigheten ska ha rätt att få dessa uppgifter avgiftsfritt. I praktiken sker informationsutbytet mellan myndigheter också nu avgiftsfritt. För närvarande lämnar lönegarantimyndigheten avgiftsfritt en kopia av lönegarantibesluten till Pensionsskyddscentralen. År 2008 fattades cirka 4600 beslut av det slag som nämnts ovan. När ett konkursbo ansöker om lönegaranti, är konkursboet skyldigt att meddela Pensionsskyddscentralen beloppet av den lönegaranti som betalats till arbetstagaren. Pensionsskyddscentralen begär inte dessa uppgifter från boförvaltaren, utan från lönegarantimyndigheten. Således talar informationsutbytets ömsesidighet för att uppgifterna ska lämnas ut avgiftsfritt.

1.6 Tekniska ändringar som beror på reformen av regionförvaltningen

Vid ingången av 2009 blev arbetskrafts- och näringscentralerna arbets- och näringscentraler och arbetskraftsbyråerna arbets- och näringsbyråer genom lagen om arbets- och näringscentraler samt arbets- och näringsbyråer (796/2008). I samband med det gjordes inga ändringar i lönegarantilagen eller lagen om lönegaranti för sjömän, utan enligt övergångsbestämmelsen anses det att sådana hänvisningar till arbetskrafts- och näringscentraler eller arbetskraftsbyråer i andra lagar eller bestämmelser som utfärdats med stöd av dem avser arbets- och näringscentraler eller arbets- och näringsbyråer enligt nämnda lag.

I riksdagen behandlas en regeringsproposition (RP 59/2009 rd) om en reform av regionförvaltningen, där de föreslås att de nuvarande länsstyrelserna, arbets- och näringscentralerna, regionala miljöcentralerna, miljötillståndsverken, vägdistrikten och arbetarskyddsdistriktens arbetarskyddsbyråer samlas ihop till två sektorsövergripande myndigheter, regionförvaltningsverk samt närings-, trafik- och miljöcentraler. Enligt propositionen hör lönegarantiärendena till närings-, trafik- och miljöcentralerna. Avsikten är att arbets- och näringsbyråerna ska vara verksamma under styrning av närings-, trafik- och miljöcentralerna.

I denna proposition föreslås att namnen på behöriga myndigheter ändras i enlighet med det som föreslagits i samband med reformen av regionförvaltningen. Skötseln av lönegarantiärendena överförs till närings-, trafik- och miljöcentralerna, varför namnet arbetskrafts- och näringscentralen i lönegarantilagen och i lagen om lönegaranti för sjömän ska ersättas med närings-, trafik- och miljöcentralen. På motsvarande sätt ska arbetskraftsbyrån heta arbets- och näringsbyrån.

I 11 § 1 mom. i lönegarantilagen finns en hänvisning till 2 § 3 mom. i lagen om arbetskrafts- och näringscentraler (23/1997) och den ska ersättas med en hänvisning till 5 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (/).

2 Propositionens konsekvenser

2.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga nämnvärda ekonomiska konsekvenser.

De ändringar som gäller bestämmande av återbetalningsskyldighet förtydligar förfarandet kring bestämmandet av återbetalningsskyldigheten. Speciellt gäller detta situationer med överlåtelse av rörelse, där man genom ett separat beslut om återbetalningsskyldighet kan bestämma att en solvent förvärvare ansvarar för överlåtarens försummelser i samband med löneutbetalningen. Betalningsskyldigheten baserar sig på annan lagstiftning, såsom arbetsavtalslagen eller semesterlagen. Genom ett beslut som fattats i samband med lönegarantiprocessen blir betalningsskyldigheten verkställbar. Den föreslagna ändringen kan i vissa situationer medföra snabbare föreläggande av betalningsskyldighet och därigenom förbättra indrivningens resultat.

I samband med lönegarantipraxis har man upptäckt att överlåtelse av rörelser ofta gäller situationer där det överlåtande företaget och det förvärvande företaget verkar för samma intressen och nedläggningen av verksamheten i det företag som överläts syftar till att överföra den lönsamma affärsverksamheten till det nya företaget och lämna skyldigheterna till det gamla. Det är möjligt att en sådan process har genomförts i flera omgångar, vilket kan ha resulterat i att idkare av sådan företagsverksamhet kan ha fått obehörig konkurrensfördel i förhållande till andra aktörer inom branschen. Lönegarantimyndighetens möjligheter att ingripa i sådana osunda arrangemang torde indirekt ha en positiv effekt på verksamhetsbetingelserna för andra företag verksamma inom samma bransch.

2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Förtydligandet av bestämmelsen om förhindrande av missbruk kan i viss mån minska antalet besvär som anförs med anledning av lönegarantibeslut och den tid som går åt till behandlingen av besvär vid arbets- och näringscentralerna och besvärsmyndigheterna.

Den ändring som gäller föreläggande av återbetalningsskyldighet förtydligar på ett väsentligt sätt arbets- och näringscentralernas förfaranden för bestämmande av betalningsskyldighet. Ändringen torde inte ha några konsekvenser för myndigheternas verksamhet.

Utvidgandet av rättigheterna att få uppgifter ökar i någon mån arbetet vid Pensionskyddscentralerna. Antalet informationsbegäranden kommer dock sannolikt att vara litet. Information begärs främst i situationer med misstanke om missbruk. I dessa fall ligger det ofta även i Pensionskyddscentralens intresse att ärendet utreds.

2.3 Samhälleliga konsekvenser

De ändringar som gäller föreläggande av betalningsskyldighet och utvidgandet av rättigheterna att få uppgifter har en positiv effekt på motverkandet av grå ekonomi och arrangemang i syfte att kringgå lagen. Sådana arrangemang gäller ibland situationer där konkurs används som ett sätt att säkerställa fortsatt företagsverksamhet och bli kvitt skulderna. Det kan vara fråga om upprepade konkurser, där man alltid inleder affärsverksamheten på nytt utan verkliga företagsekonomiska lönsamhetsmål. Med tanke på lönegarantisystemet innebär ändringarna att det inte kommer att vara möjligt att på konstgjorda sätt verkningsfullt undvika indrivning av lönegarantiskulden. Utvidgningen av rättigheterna att få uppgifter förbättrar lönegarantimyndighetens möjligheter att reda upp misstankar om missbruk och bekämpa den grå ekonomin.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. I fråga om de ändringar som gäller föreläggande av skyldighet att återbetala lönegarantin har justitieministeriet hörts vid beredningen. Pensionskyddscentralen och Arbetspensionsförsäkrarna TELARF har beretts tillfälle att bli hörd i frågan om rätten att få uppgifter. Lagförslaget har behandlats i delegationen för lönegarantiärenden och i delegationen för sjömansärenden,

där de centrala arbetsmarknadsorganisationerna finns representerade.

Pensionskyddscentralen ansåg i sitt utlåtande att centralen och pensionsanstalterna bör ha möjlighet att få ersättning för de kostnader som utlämnandet av information medför. Pensionskyddscentralen ansåg vidare att om detta inte är möjligt måste dock väsentliga extra kostnader ersättas. I propositionen föreslås att lönegarantimyndigheten ska få uppgifterna avgiftsfritt i samtliga fall. Informationsutbytet ömsesidighet talar för att uppgifterna ska lämnas ut avgiftsfritt. Lönegarantimyndigheten lämnar avgiftsfritt en kopia av alla lönegarantibeslut till Pensionskyddscentralen. I remisskedet ingick det i propositionen ett förslag om att lönegarantimyndighetens rätt att få uppgifter också skulle gälla pensionsanstalterna. Finlands Näringsliv EK yttrade att myndighetens rätt att få uppgifter från pensionsanstalter också har behandlats i samband med beredningen av en ändring av lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (RP 50/2009 rd). I detta sammanhang verkställdes inte rätten att få uppgifter från pensionsanstalterna, utan frågan hänsköts för fortsatt beredning. Finlands Näringsliv EK anser att lönegarantimyndighetens rätt att få uppgifter från pensionsanstalterna bör avgöras i linje med arbetarskyddsmyndigheternas rätt att få upplysningar.

4 Samband med andra propositioner

Propositionen har samband med Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om revidering av regionförvaltningen (RP 59/2009 rd), som är under behandling i riksdagen. I propositionen föreslås att de nuvarande länsstyrelserna, arbets- och näringscentralerna, regionala miljöcentralerna, miljötillståndsverken, vägdistrikten och arbetarskyddsdistriktens arbetarskyddsbyråer ska samlas till två nya övergripande myndigheter, nämligen regionförvaltningsverken samt närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Propositionen om regionförvaltningsreformen innebär tekniska ändringar i de namn på behöriga myndigheter som anges i lönega-

rantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän. Avsikten är att ändra namnen genom denna proposition. Lönegarantiärendena kommer att höra till närings-, trafik- och miljöcentralerna. Avsikten är att arbets- och när-

ingsbyråerna ska vara verksamma under styrning av närings-, trafik- och miljöcentralerna. Lagstiftningen om regionförvaltningsreformen avses träda i kraft vid ingången av 2010.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Lönegarantilagen**

3 §, 10 §, 13 §, 15 §, 19 §, 24 §, 26 §, 28 a §. I paragraferna föreslås ändringar som beror på reformen av regionförvaltningen. Namnet arbetskrafts- och näringscentral ersätts med närings-, trafik- och miljöcentral och namnet arbetskraftsbyrå ersätts med arbets- och näringsbyrå.

8 §. Det föreslås att 1 mom. ändras genom att en ny punkt fogas till momentet. Med stöd av den nya punkten har lönegarantimyndigheten rätt att förvägra lönegaranti eller pröva lönegarantibeloppet, om arbetstagaren medveten om arbetsgivarens insolvens har fortsatt i arbetsavtalsförhållandet. Bestämmelsen syftar inte till att utvidga tillämpningsområdet för bestämmelsen om prövning, utan till att i lagen inskriva nuvarande praxis.

Arbetsgivarens försummelser eller dröjsmål i samband med betalningen av lönen till arbetstagaren är ett tecken på att arbetsgivaren har ekonomiska svårigheter. Om försummelserna eller dröjsmålen pågår länge, blir arbetstagaren medveten om arbetsgivarens insolvens. Att arbetstagaren därefter fortsätter i arbetsavtalsförhållandet innebär att de fordringar som omfattas av lönegarantin ökar i onödan.

Lönegarantimyndigheten har kunnat godkänna ungefär tre månaders arbete utan lön, om det inte har kunnat anses att arbetstagaren redan dessförinnan hade fått kännedom om arbetsgivarens insolvens, eller om det i anslutning till ärendet inte finns misstankar om missbruk. Bestämmelsen innebär alltså inte att arbetstagaren har ovillkorlig rätt till lönegaranti för tre månaders tid, om det är klart att arbetstagaren redan tidigare hade kännedom om arbetsgivarens insolvens och han eller hon har låtit de obetalda fordringar som omfattas av lönegarantin öka.

Arbetsgivarens problem med löneutbetalningen har kunnat kumulera så småningom, så att det först har förekommit mindre dröjsmål med betalningen och först senare försummelser att betala ut lön. Mindre dröjsmål med löneutbetalningen innebär inte nödvän-

digvis att arbetsgivaren är insolvent, och sådana beaktas i allmänhet inte när tremånadersperioden beräknas. Om det har förekommit dröjsmål med löneutbetalningen under flera månaders tid och löneutbetalningen slutligen upphör helt, förutsätts att arbetstagaren reagerar snabbare. Också det att arbetsgivaren lämnar meddelanden om sin betalningsförmåga kan ha betydelse i ärendet. Arbetsgivarens meddelande att fordringarna betalas senare påverkar inte bedömningen.

Med tanke på arbetstagaren innebär bestämmelsen att om han eller hon fortsätter att arbeta medveten om arbetsgivarens insolvens, kan arbetstagaren inte längre lita på att fordran tryggas genom lönegaranti. När arbetstagaren fortsätter i arbetet bär han eller hon själv risken att arbetsgivaren inte kan betala de fordringar som grundar sig på arbetsavtalsförhållandet. Enligt 8 kap. 1 § 2 mom. i arbetsavtalslagen har arbetstagaren rätt att häva arbetsavtalet så att det genast upphör, om arbetsgivaren så allvarligt bryter mot eller åsidosätter sina förpliktelser som följer av arbetsavtalet eller av lag och som är av väsentlig betydelse för arbetsavtalsförhållandet att det inte skäligen kan förutsättas att arbetstagaren fortsätter avtalsförhållandet ens för den tid uppsägningstiden varar. Enligt nämnda lagrum har arbetstagaren rätt att upplösa arbetsavtalsförhållandet, om arbetsgivaren försummar att betala ut lön.

9 §. Föreslås att 9 § 2 mom. i lönegarantilagen ändras så att det av lönen för väntetid inte betalas mer än vad som enligt lönegarantin betalas för de fordringar vars fördröjda betalning skyldigheten att betala lön för väntetid grundar sig på.

Ändringen gäller endast de situationer där arbetstagaren i form av lönegaranti ansöker om ett större belopp av lön för väntetiden än de fördröjda fordringar som betalades enligt lönegarantin när arbetsavtalsförhållandet upphörde.

Exempel: Utifrån konkursboets ansökan om lönegaranti har det till arbetstagaren betalats 4 000 euro i lönegaranti den sista dagen av arbetsavtalsförhållandet. Arbetstagaren ansöker senare om en fordran på 20 euro samt om 600 euro i lön för väntetiden genom

en egen ansökan om lönegaranti. Fordran på 20 euro fastställs i lönegarantiförfarande vara riktig när det gäller grund och belopp. Till arbetstagaren kan det då utöver fordran på 20 euro också betalas 20 euro i lön för väntetiden. Enligt den nu gällande lagen ska det till arbetstagaren utöver fordran på 20 euro också betalas 600 euro i lön för väntetiden.

I de fordringar som betalas fördröjda inkluderades endast de fordringar på vilka skyldigheten att betala lön för väntetiden grundar sig på. Om det till arbetstagaren betalas fördröjda fordringar när arbetsavtalsförhållandet upphör, beaktas inte dessa fordringar när storleken på lönen för väntetiden uträknas, eftersom skyldigheten att betala lön för väntetiden inte grundar sig på dem

Exempel: Arbetstagarens arbetsavtalsförhållande upphörde den 31 juli 2009. Till arbetstagaren har det utifrån konkursboets ansökan om lönegaranti betalats månadslönerna för maj och juni samt semesterersättningen den dag då arbetsavtalsförhållandet avslutades. Till arbetstagaren betalades inte måltidsersättning på 20 euro och arbetstagaren ansöker senare om beloppet med en egen ansökan om lönegaranti. I form av lönegaranti betalas 20 euro i lön för väntetiden, även om månadslönerna för maj och juni betalades fördröjda först den 31 juli 2009.

Det föreslås inga ändringar i bestämmelserna om lön för väntetiden i arbetsavtalslagen och sjömanslagen, utan ändringen gäller endast omfattningen av lönegarantin. Den föreslagna ändringen påverkar således inte arbetstagares rätt att av arbetsgivaren få lön för väntetiden till fullt belopp.

9 b §. Det föreslås att till lagen fogas en ny 9 b §, enligt vilken kostnadsersättning som orsakats av att arbetstagaren utfört sitt arbete kan betalas i form av lönegaranti, om kostnaden till sin natur är sedvanlig och beloppet skäligt. Bestämmelsen preciserar vilka kostnadsersättningsfordringar som omfattas av lönegarantisystemet och vilka inte.

Den primära förutsättningen för att lönegaranti ska kunna betalas är också i fortsättningen att det är fråga om en sådan fordran som grundar sig på arbetsavtalsförhållandet och som avses i 4 § i lönegarantilagen eller i 3 § i lagen om lönegaranti för sjömän. Den föreslagna bestämmelsen preciserar lönega-

rantins omfattning, när det gäller kostnader som hänför sig till utförande av arbete.

Gränsdragningen mellan fordringar som betalas i form av lönegaranti och fordringar som hamnar utanför lönegarantisystemet definieras med hjälp av de kriterier som gäller kostnadsersättningens sedvanlighet och skälighet. För att en kostnadsersättning ska kunna betalas enligt lönegarantin, måste kostnaden vara sedvanlig. Med sedvanlighet hänvisas till att förfaringssättet där arbetstagaren betalar en kostnad som hör till arbetsgivaren ska vara typiskt för arbetslivet eller för den aktuella branschen. Också praxis som tillämpats i det aktuella arbetsavtalsförhållandet kan ha betydelse för bedömningen av vad som är sedvanligt. Sedvanliga kostnader som ersätts kan till exempel vara kollektivtrafikbiljetter i samband med en arbetsresa, kilometerersättningar, taxiavgifter, parkeringsavgifter och dagtraktamenten. Också mindre material- och verktygsinköp kan vara sedvanliga i arbetslivet. Däremot är representationskostnader, såsom restaurangnotor, inte sedvanliga kostnader.

Endast skäliga kostnadsersättningar kan betalas i form av lönegaranti. Med skälighet avses både att en enskild kostnad är skälig, men också det totala beloppet av kostnader som uppkommit under arbetsavtalsförhållandet. Det är fråga om kostnader som arbetsgivaren ska stå för, som arbetstagaren har betalat i arbetsgivarens ställe fast han eller hon inte har skyldighet att göra det. Av detta skäl är det befogat att lönegarantin endast tryggar kostnadsersättningar som till sitt belopp är skäliga. Vanligen kan det inte krävas att arbetstagaren till exempel betalar relativt dyra flygbiljetter eller hotellrum. I allmänhet kan arbetstagaren i sådana situationer kräva kostnadsförskott. I arbetslivet är det också vanligt att arbetstagaren får använda arbetsgivarens kreditkort för att betala sådana kostnader. Kravet på skälighet hindrar inte att enstaka stora kostnader betalas i situationer där kostnaden klart är sporadisk och där arbetstagaren på grund av att situationen var oväntad inte hade någon annan möjlighet än att betala kostnaden med egna medel. En sådan situation kan till exempel uppstå under en arbetsresa till utlandet.

Med tanke på lönegarantisystemet är det viktigt att man inte med avsikt försöker få kostnadsersättningar som arbetsgivaren ska stå för betalda genom lönegaranti. Ett sådant förfaringsätt kan uppfylla kriterierna för missbruk och då kan lönegaranti förvägras enligt 8 § i lönegarantilagen.

11 §. I paragrafen föreslås ändringar som beror på reformen av regionförvaltningen. Namnet Arbetskrafts- och näringscentral ersätts med närings-, trafik- och miljöcentral. Dessutom ersätts hänvisningen till lagen om Arbetskrafts- och näringscentraler med en hänvisning till lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (/).

14 §. Föreslås att 2 mom. blir upphävd. Bestämmelser om fastställande av återbetalningsskyldighet ska finnas i det nya 17 § 2 mom.

17 §. Föreslås att det till 17 § fogas ett nytt 2 mom., enligt vilken återbetalningsskyldigheten för dem som avses i det föregående momentet avgörs i lönegarantibeslutet eller genom ett separat beslut om återbetalningsskyldighet. Beslutet om återbetalningsskyldighet ska fattas utan dröjsmål efter att återbetalningsskyldigheten har kunnat utredas.

Med stöd av den nya bestämmelsen kan återbetalningsskyldigheten i anslutning till lönegaranti avgöras i lönegarantibeslutet eller genom ett eller flera beslut om återbetalningsskyldighet. Bestämmelsen behövs i synnerhet för de situationer där grunden och beloppet för arbetstagarens fordringar har kunnat utredas, men återbetalningsskyldigheten för lönegarantin är oklar. Då kan lönegaranti betalas till arbetstagaren och återbetalningsskyldigheten för fordringarna avgöras separat. Föreläggandet av återbetalningsskyldighet i lönegarantibeslutet eller ett separat beslut om återbetalningsskyldighet gäller endast de betalningsskyldiga som nämns i beslutet. I fråga om andra betalningsskyldiga kan återbetalningsskyldighet föreläggas genom ett separat beslut.

Även framöver är utgångspunkten att alla som är ansvariga för de fordringar som betalas enligt lönegarantin föreläggs återbetalningsskyldighet redan i lönegarantibeslutet. Om det råder oklarhet om återbetalningsskyldigheten, kan fordringar om vars grund och belopp det råder klarhet betalas enligt

lönegarantin och återbetalningsskyldigheten för olika aktörer utredas separat. Utifrån den föreslagna bestämmelsen är det möjligt att återbetalningsskyldigheten avgörs för en betalningsskyldig redan i lönegarantibeslutet och senare för någon annan betalningsskyldig med ett separat beslut om återbetalningsskyldighet. På detta sätt kan man förfara när betalningsskyldigheten för den förstnämnda är klarlagd, men betalningsskyldigheten för den sistnämnda kräver ytterligare utredning.

Den föreslagna bestämmelsen syftar till att möjliggöra att också den vars betalningsskyldighet framkommit först senare kan föreläggas återbetalningsskyldighet. Således kan man bestämma att en sådan förvärvare vid överlåtelse av rörelse är återbetalningsskyldig som enligt 1 kap. 10 § i Arbetsavtalslagen solidariskt med överlåtaren ansvarar för fordringar som har förfallit till betalning före överlåtelsen. Det saknar betydelse om överlåtelsen av rörelsen har ägt rum före eller efter betalningen av lönegarantin. Det väsentliga är huruvida förvärvaren enligt Arbetsavtalslagen har ansvar för sådana fordringar som betalats enligt lönegarantin.

Det att den som ska föreläggas betalningsskyldighet inte är insolvent på det sätt som avses i lönegarantilagen utgör inget hinder för föreläggandet av återbetalningsskyldigheten. Det krav på insolvens som anges i 6 § i lönegarantilagen gäller endast förutsättningarna för utbetalning av lönegaranti. I praktiken förekommer det situationer där också andra än en insolvent arbetsgivare ansvarar för fordran och de kan vara solventa. Oftast är det fråga om en sådan situation där en solvent person på basis av sin ställning som bolagsman ansvarar för arbetstagarens obetalda fordringar i ett insolvent personbolag. En sådan situation kan också uppkomma när det enligt lönegarantin har betalats fordringar för vilka överlåtaren och förvärvaren enligt 1 kap. 10 § i Arbetsavtalslagen ansvarar solidariskt. Man har traditionellt ansett att lönegaranti då kan betalas trots att den senare är solvent, varmed också en solvent förvärvare kan föreläggas betalningsskyldighet.

Utgångspunkten för de föreslagna bestämmelserna är att lönegaranti kan betalas för fordringar som inte är oklara och frågan om återbetalningsskyldighet avgörs separat. Då

kan det hända att det senare konstateras att sådana arbetstagares fordringar som en solvent förvärvare ensam ansvarar för har betalats enligt lönegarantin. När lönegarantibeslutet bedöms i efterskott kan det konstateras att fordringar betalats enligt lönegarantin, även om kravet på arbetsgivarens (förvärvarens) insolvens inte uppfylls. Å andra sidan har fordringarna varit obetalda, vilket när allt kommer omkring är en följd av överlåtarens insolvens och en oklar situation med överlåtelse av rörelse. Det är befogat att anse att lönegarantimyndigheten trots detta kan förelägga arbetsgivaren (förvärvaren) betalningsskyldighet, eftersom kravet på insolvens endast gällt betalning enligt lönegarantin och staten i och med betalningen av arbetstagarens fordringar enligt lönegarantin trots det formella felet inkräver fordran i stället för arbetstagaren. Efter detta har arbetstagaren inte längre krav som gäller arbetsgivaren, utan fordran har övergått till staten. Ett annat alternativ är att sådana fordringar som betalats enligt lönegarantin återkrävs av arbetstagaren som haft obestriddig rätt till dem och det krävs att arbetstagaren inkräver samma fordringar av arbetsgivaren, i sista hand i domstol. Detta alternativ kan inte betraktas som ändamålsenligt med tanke på någons rättsskydd. Det är sannolikt att detta inte ens är möjligt, för förfarandet förutsätter arbetsstagarens samtycke, eftersom rättelsen skulle ske till nackdel för honom eller henne. Arbetstagaren skulle inte ha något intresse av att ge ett sådant samtycke.

Om lönegarantimyndigheten inte var medveten om överlåtelsen av rörelsen vid betalningen av lönegarantin, utan ansåg att arbetsavtalsförhållandet upphört, är det möjligt att det till arbetstagaren har betalats sådana fordringar som ännu inte förfallit till betalning på grund av överlåtelsen av rörelsen. Sådana fordringar kan bland annat utgöras av semesterersättning och andra semesterförmåner. Om överlåtelsen av rörelsen framgår efter betalningen av lönegarantin, får överlåtaren och förvärvaren inte föreläggas ansvar för sådana fordringar som betalats enligt lönegarantin, men som på basis av den upptäckta överlåtelsen av rörelsen inte förfallit till betalning i relationen mellan arbetstagaren och arbetsgivaren. Då är det fråga om att arbetstagaren fått

en förmån utan grund eller en ogrundad lönegarantiförmån som arbetstagaren är skyldig att betala tillbaka enligt 29 § i lönegarantilagen. Om en icke förfallen fordran som betalats enligt lönegarantin senare förfaller till betalning, till exempel på grund av att arbetsavtalsförhållandet upphör, kan arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig föreläggas betalningsskyldighet. Då kan man avstå från att återkräva fordran av arbetstagaren.

Om ansvarsgrunderna för någon annan betalningsskyldig framkommer senare, kan myndigheten inleda ett förvaltningsförfarande för att förelägga återbetalningsskyldighet. Då är det fråga om ett förvaltningsärende på initiativ av myndigheten, och då tillämpas förvaltningslagen. Då ska lönegarantimyndigheten översända en begäran om utlåtande som gäller återbetalningsskyldighet till den som myndigheten anser vara betalningsskyldig. I begäran om utlåtande måste lönegarantimyndigheten noggrant ange vad återbetalningsskyldigheten grundar sig på. Parten har då möjlighet att yttra sig om ansvarsgrunderna, beloppet av och grunden för fordringarna eller andra omständigheter som är väsentliga med tanke på avgörandet av ärendet.

Efter hörandet och utredandet av frågan avgör lönegarantimyndigheten ärendet med ett beslut om återbetalningsskyldighet. Den som förelagts betalningsskyldighet kan söka återvinning i beslutet på det sätt som bestäms i 27 § i lönegarantilagen. Om lönegarantimyndigheten efter att ha hört den som myndigheten anser vara betalningsskyldig konstaterar att det inte finns ansvarsgrunder som utgör betalningsskyldighet, måste ett beslut ändå fattas i ärendet. Då konstateras det i beslutet att vederbörande inte ska betraktas som återbetalningsskyldig i ärendet.

Enligt första momentet i paragrafen är den som är ansvarig för betalningen av fordringarna skyldig att till staten återbetala de belopp som betalats enligt lönegarantin jämte ränta som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) och som räknas från den dag beslutet gavs. Skyldigheten att betala ränta börjar från den dag när personens återbetalningsskyldighet har avgjorts.

Beslutet om återbetalningsskyldighet ska fattas utan dröjsmål efter att återbetalningsskyldigheten har kunnat konstateras. Möjlig-

heten att fatta ett beslut om återbetalningsskyldighet ska inte annars begränsas tidsmässigt i lönegarantilagen. Beslutet måste ändå fattas innan arbetstagaren fordran hos den betalningsskyldiga preskriberas enligt någon annan lag. Till denna del lämpar sig till exempel arbetsavtalslagens bestämmelser om preskription och tid för väckande av talan. Efter att återbetalningsskyldigheten förelagts övergår man till den särskilda preskriptionstiden enligt lönegarantilagen, som är 10 år från utgången av det år då lönegarantibeslutet gavs.

Exempel: Om lönegarantibeslutet ges och lönegaranti betalas den 17 maj 2010 och återbetalningsskyldigheten i fråga om den som är ansvarig för betalningen av fordringarna avgörs den 13 februari 2012, preskriberas lönegarantin den 31 december 2020. Preskriptionen av lönegarantin bestäms alltså utgående från när lönegarantibeslutet fattas och lönegarantin betalas, och inte föreläggandet av återbetalningsskyldigheten.

I propositionen föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket det i fråga om delgivning av beslut om återbetalningsskyldighet tillämpas det som bestäms i 14 a § i lönegarantilagen. Ett beslut om återbetalningsskyldighet genom vilket någon har förelagts ansvar för fordringar som betalats enligt lönegarantin kommer således att delges genom bevislig delgivning enligt 60 § i förvaltningslagen.

18 §. I 18 § i den gällande lönegarantilagen föreskrivs att ett lönegarantibeslut kan verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom. Eftersom det i propositionen föreslås att återbetalningsskyldigheten för arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig kan bestämmas antingen i lönegarantibeslutet eller genom ett separat beslut om återbetalningsskyldighet, bör båda dessa typer av beslut uttryckligen nämnas i bestämmelsen.

I propositionen föreslås att ett lönegarantibeslut och ett beslut om återbetalningsskyldighet kan verkställas omedelbart på samma sätt som en lagakraftvunnen dom. Preciseringsbehövs i synnerhet på grund av att det i lagstiftningen uttryckligen särskilt måste avgöras om det i ett förvaltningsbeslut som gäller ett förvaltningsärende av visst slag kan beviljas utsökbarhet.

27 §. Arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig har rätt att söka återvinning i ett lönegarantibeslut vid den domstol där arbetsgivaren skulle svara i ett mål som gäller lönefordran. Enligt 27 § 1 mom. i den gällande lönegarantilagen och 25 § 1 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän ska återvinningstalan väckas inom 60 dagar från delfäendet av lönegarantibeslutet.

Eftersom det i propositionen föreslås att arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig kan föreläggas återbetalningsskyldighet antingen i lönegarantibeslutet eller genom ett separat beslut om återbetalningsskyldighet, bör båda dessa typer av beslut nämnas i bestämmelsen.

28 §. Det föreslås att det till 2 mom. fogas ett omnämnande av att närings-, trafik- och miljöcentralen [arbets- och näringscentralen] har rätt att få sekretessbelagda uppgifter för behandlingen av lönegarantiansökan förutom från dem som nu nämns i bestämmelsen också från Pensionsskyddscentralen. Innehållet i de uppgifter som behövs kan inte anges noggrant i bestämmelsen. Därför är rätten att få uppgifter anknuten till kriteriet att uppgifterna är nödvändiga i stället för att uppgifterna behövs.

Nödvändiga uppgifter från skattemyndigheten och utskökningsmyndigheterna är bland annat uppgifter om arbetsgivarens skatteredovisningar och andra arbetsgivarprestationer. Uppgifterna behövs för bedömningen av om arbetsgivaren är insolvent. Dessutom kan lönegarantimyndigheten genom informationsbegäranden till olika myndigheter försäkra sig om att de uppgifter som anges i lönegarantiansökan är riktiga, såsom att arbetsavtalsförhållandet är befintligt, arbetsavtalsförhållandets längd och lönens storlek. Detta är nödvändigt i synnerhet när det finns skäl att misstänka att uppgifterna inte är riktiga, eller när den sökande inte har gett tillräcklig information med tanke på behandlingen av ansökan. Ofta är det också fråga om att den sökande inte har de behövliga handlingarna för att verifiera fordringarna. Till exempel uträknandet av semesterersättningens belopp kan kräva att man reder ut hur mycket arbetstagaren tjänat under en period som överstiger ett år.

Till momentet ska det dessutom fogas ett omnämmande av att lönegarantimyndigheten har rätt att få dessa uppgifter avgiftsfritt.

I paragrafen föreslås också ändringar som beror på reformen av regionförvaltningen. Namnet arbetskrafts- och näringscentral ersätts med närings-, trafik- och miljöcentral.

1.2 Lagen om lönegaranti för sjömän

2 §, 9 §, 10 §, 11 §, 13 §, 17 §, 22 §, 24 §, 26 a §. I paragraferna föreslås ändringar som beror på reformen av regionförvaltningen. Namnet arbetskrafts- och näringscentral ersätts med närings-, trafik- och miljöcentral och namnet arbetskraftsbyrå ersätts med arbets- och näringsbyrå.

7 §. Till sitt innehåll motsvarar paragrafen 8 § i lönegarantilagen, och de föreslagna ändringarna har förklarats ovan.

8 §. Till sitt innehåll motsvarar 2 mom. i paragrafen 9 § 2 mom. i lönegarantilagen, och de föreslagna ändringarna har förklarats ovan.

8 b §. Ovan föreslås att det till lönegarantilagen ska fogas en ny 9b § som gäller lönegarantins omfattning i fråga om kostnader som uppstått vid utförande av arbete. Föreslås att det till lagen om lönegaranti för sjömän fogas en motsvarande ny 8b §.

12 §. Föreslås att 2 mom. blir upphävd. Bestämmelser om föreläggande av återbetalningsskyldighet ska finnas i det nya 15 § 2 mom.

15 §. Ovan föreslås att det till 17 § i lönegarantilagen fogas ett nytt 2 mom. som gäller föreläggande av återbetalningsskyldighet. Till 15 § i lagen om lönegaranti för sjömän ska det fogas ett motsvarande nytt 2 mom.

16 §. Till sitt innehåll motsvarar paragrafen 18 § i lönegarantilagen, och de föreslagna ändringarna har förklarats ovan.

25 §. Till sitt innehåll motsvarar 1 mom. i paragrafen 27 § 1 mom. i lönegarantilagen, och de föreslagna ändringarna har förklarats ovan.

26 §. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen 28 § i lönegarantilagen, och de föreslagna ändringarna har förklarats ovan.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft vid ingången av år 2010, samtidigt som de ändringar som hänför sig till regionförvaltningsreformen.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Ovan föreslås det att lönegarantimyndighetens rättigheter att få uppgifter utvidgas så att lönegarantimyndigheten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har rätt att få uppgifter från Pensionsskyddscentralen utöver de nuvarande instanserna.

För närvarande är rätten att få uppgifter anknuten till kriteriet att uppgifterna behövs. De uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiansökan har dock inte räknats upp i lagen. Grundlagsutskottet har utifrån sina utlåtanden (GrUU 7/2000, GrUU 14/2002 och GrUU 23/2006) ansett att det är viktigt att rätten att få information i författningar med ett vitt och omfattande innehåll begränsas till endast nödvändiga uppgifter. Om innehållet i de uppgifter som lämnas ut däremot är exakt preciserat, kan det tänkas att också för ett visst ändamål behövliga uppgifter kan lämnas ut.

På grundval av ovan sagda föreslås det i propositionen att kriteriet för erhållande av uppgifter är att uppgifterna är nödvändiga i stället för kriteriet att uppgifterna behövs.

I propositionen föreslås också ändringar i det förfarande som gäller föreläggande av återbetalningsskyldighet. Den nuvarande lagstiftningen bygger på tanken att återbetalningsskyldigheten i fråga om fordringar som betalats enligt lönegarantin avgörs på samma gång för alla betalningsskyldiga och i regel i lönegarantibeslutet. Det är fråga om situationer där det senare framkommer nya ansvarsgrunder utifrån vilka också någon annan än den som tidigare förelagts betalningsskyldighet ansvarar för samma fordran. På basis av den nuvarande lönegarantilagen och den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän är det oklart om lönegarantimyndigheten genom ett separat beslut kan bestämma att den som senare konstaterats ansvara för fordringarna

är betalningsskyldig, åtminstone inte så att det fattade beslutet skulle vara verkställbart.

Den föreslagna ändringen i förfarandet för föreläggande av återbetalningsskyldighet betonas jämfört med nuläget att lönegaranti-myndighetens beslut om någons betalningsskyldighet endast gäller vederbörande part. Det utgör inget hinder för att senare förelägga återbetalningsskyldighet till andra som ansvarar för fordringarna. Med andra ord gäller beslutets rättskraft inte andra än par-

terna. Således innebär den föreslagna ändringen inte någon avvikelse från kraven på ett förvaltningsbesluts beständighet.

I propositionen ingår således inte ändringar som är betydande med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna. Den föreslagna lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lönegarantilagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lönegarantilagen av den 27 november 1998 (866/1998) 14 § 2 mom.,
ändras 3 §, 8 § 1 mom., 9 § 2 mom., 10 § 1 mom., 11 och 13 §, 15 § 3 mom., 18 och 19 §,
 24 § 2 mom., 26 § 1 mom., 27 § 1 mom. samt 28 och 28 a §,
 av dem 9 § 2 mom. sådant det lyder i lag 78/2001, 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lag
 135/2004, 26 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1093/2006, 28 § sådan den lyder delvis ändrad i
 lagarna 938/2004 och 364/2006 och 28 a § sådan den lyder i sistnämnda lag, samt
fogas till lagen en ny 9 b § och till 17 §, sådan den lyder i nämnda lag 938/2004, nya 2 och
 3 mom. som följer:

1 kap

Allmänna bestämmelser

3 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt svarar för lönegarantisystemets utveckling. Närings-, trafik- och miljöcentralen fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

2 kap

Villkor för erhållande av betalning enligt lönegarantin

8 §

Förhindrande av missbruk

Lönegarantimyndigheten har rätt att av grundad anledning förvägra betalning enligt lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet i följande situationer:

1) arbetstagarens fordran baserar sig på ett avtal eller arrangemang som uppenbart har ingåtts eller vidtagits i syfte att få betalning enligt lönegarantin,

2) den fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses vara skäligt med hänsyn till det arbete som utförts och omständigheterna i övrigt,

3) arbetstagaren ansöker upprepade gånger om betalning enligt lönegarantin för fordringar hos samma arbetsgivare,

4) arbetstagaren har fortsatt i arbetsavtalsförhållandet ännu efter att han eller hon måste ha varit medveten om att arbetsgivaren inte kan betala ut lönen.

9 §

Maximalt lönegarantibelopp

Av den lön för väntedagarna som avses i 2 kap. 14 § i arbetsavtalslagen betalas inte mer än vad som enligt lönegarantin betalas för de fordringar vars fördröjda betalning skyldigheten att betala lön för väntedagarna grundar sig på.

9 b §

Resekostnader eller andra kostnader som orsakats av utförande av arbete

Resekostnader eller andra kostnader som uppstått för arbetstagaren när han eller hon utfört sitt arbete, för vilka kostnader arbetsgivaren ska ansvara, betalas enligt lönegarantin, om kostnaden till sin natur är sedvanlig och beloppet skäligt.

3 kap

Lönegarantiansökan och behandling av ansökan

10 §

Ansökan och sökande

Ansökan ska inlämnas till arbets- och näringsbyrån eller närings-, trafik- och miljöcentralen. En lönegarantiansökan som gäller arbete utomlands kan utomlands också inlämnas till en finsk beskickning.

11 §

Behörig myndighet

Lönegarantiansökan behandlas och beslut i ärendet fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen på arbetsgivarens hemort, om inte något annat har bestämts med stöd av 5 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentraler (/). Om det råder oklarhet i fråga om hemorten, behandlas ärendet av den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde det arbete som avses i ansökan huvudsakligen har utförts. När arbetsgivaren är försatt i konkurs fattas beslutet av den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde den domstol finns som enligt 7 kap. i konkurslagen behandlar ett ärende som gäller arbetsgivarens konkurs.

Arbets- och näringsministeriet kan i enskilda fall överföra behandlingen av en lönegarantiansökan från den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen till en annan central.

13 §

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande

Konkursboets boförvaltare ska utan dröjsmål efter att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. Boförvaltaren ska i samarbete med närings-, trafik- och miljöcentralen reda ut vilka av fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren ska ge arbetstagarna eller deras företrädare möjlighet att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

4 kap

Lönegarantibeslut och betalning enligt lönegarantin

15 §

Betalning enligt lönegarantin

Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får närings-, trafik- och miljöcentralen för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön.

5 kap

Återbetalningsskyldighet

17 §

Återbetalningsskyldighet

Återbetalningsskyldigheten för den som enligt 1 mom. ansvarar för betalningen av arbetstagarens fordringar avgörs i lönegarantibeslutet eller i ett separat beslut om återbetalningsskyldighet. Beslutet om återbetalningsskyldighet ska fattas utan dröjsmål efter att återbetalningsskyldigheten har kunnat konstateras.

I fråga om delgivning av beslut om återbetalningsskyldighet tillämpas på motsvarande sätt det som bestäms om delgivning av lönegarantibeslut i 14 a §.

18 §

Lönegarantibeslutets verkställbarhet

Ett lönegarantibeslut och ett beslut om återbetalningsskyldighet kan omedelbart verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom, om inte domstolen vid behandlingen av en tvist angående lönegarantin bestämmer att beslutet tills vidare inte ska verkställas eller verkställigheten fortsätts.

19 §

Betalningslättnader

Arbets- och näringsministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning, närings-, trafik- och miljöcentralen kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskäligen med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i arbets- och näringsministeriets och närings-, trafik- och miljöcentralens beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

6 kap

Ändringssökande

24 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

26 §

Förvaltningsbesvär

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 21 och 22 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden genom skriftliga besvär. Besvären ska sändas till närings-, trafik- och miljöcentralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden.

27 §

Arbetsgivarens återvinningstalan

Arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig får söka återvinning i ett lönegarantibeslut eller ett beslut om återbetalningsskyldighet vid den domstol där arbetsgivaren skulle svara i ett mål som gäller lönefordran. Återvinningstalan ska väckas inom 60 dagar från delfäendet av lönegarantibeslutet eller beslutet om återbetalningsskyldighet.

7 kap

Särskilda bestämmelser

28 §

Upplysningar och handräckning

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till närings-, trafik- och miljöcentralen, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har oberoende av sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönega-

rantiansökan av skattemyndigheterna, utskökningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, Pensions- skyddscentralen, arbetslöshetskassorna och arbets- och näringsbyråerna.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

28 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Denna lag träder i kraft den 20

2.

Lag**om ändring av lagen om lönegaranti för sjömän**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 15 december 2000 om lönegaranti för sjömän (1108/2000) 12 § 2 mom.,
ändras 2 §, 7 § 1 mom., 8 § 2 mom., 9 § 1 mom., 10 § 2 mom., 11 §, 13 § 2 mom., 16 och 17 §, 22 § 3 mom., 24 § 1 mom., 25 § 1 mom. samt 26 § och 26 a §,
 av dem 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1094/2006, 26 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 939/2004 och 365/2006 och 26 a § sådan den lyder i sistnämnda lag, samt
fogas till lagen en ny 8 b § och till 15 §, sådan den lyder i nämnda lag 939/2004, nya 2 och 3 mom. som följer:

1 kap

Allmänna bestämmelser

2 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt ansvarar för utvecklandet av lönegarantisystemet.

Den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde Nylands landskap hör fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

2 kap

Villkor för erhållande av betalning enligt lönegarantin

7 §

Förhindrande av missbruk

Lönegarantimyndigheten har rätt att av grundad anledning förvägra betalning enligt lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet i följande situationer:

1) arbetstagarens fordran baserar sig på ett avtal eller arrangemang som uppenbart har

ingåtts eller vidtagits i syfte att få betalning enligt lönegarantin,

2) den fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses vara skäligt med hänsyn till det arbete som utförts och omständigheterna i övrigt,

3) arbetstagaren ansöker upprepade gånger om betalning enligt lönegarantin för fordringar hos samma arbetsgivare,

4) arbetstagaren har fortsatt i arbetsavtalsförhållandet ännu efter att han eller hon måste ha varit medveten om att arbetsgivaren inte kan betala ut lönen.

8 §

Maximalt belopp i vissa fall av skadestånd eller gottgörelse och lön för väntetid vilka betalas enligt lönegarantin

Av den lön för väntetid som avses i 18 § 5 mom. i sjömanslagen betalas inte mer än vad som enligt lönegarantin betalas för de fordringar vars fördröjda betalning skyldigheten att betala lön för väntetid grundar sig på.

8 b §

Resekostnader eller andra kostnader som orsakats av utförande av arbete

Resekostnader eller andra kostnader som uppstått för arbetstagaren när han eller hon utfört sitt arbete, för vilka kostnader arbetsgivaren ska ansvara, betalas enligt lönegarantin, om kostnaden till sin natur är sedvanlig och beloppet skäligt.

3 kap

Lönegarantiansökan och behandling av ansökan

9 §

Ansökan och sökande

Ansökan ska inlämnas till arbets- och näringsbyrån eller närings-, trafik- och miljöcentralen. Ansökan kan utomlands också inlämnas till finska beskickningar.

10 §

Hörande

Om arbetsgivaren inte äger fartyget där det arbete har utförts på vilket de fordringar i fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin grundar sig, ska ansökan också delges fartygets ägare, om närings-, trafik- och miljöcentralen känner till ägaren och delgivningen kan ske utan svårighet.

11 §

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande

Konkursboets boförvaltare ska utan dröjsmål efter att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. Boförvaltaren ska i samarbete med närings-,

trafik- och miljöcentralen reda ut vilka av fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren ska ge arbetstagarna eller deras företrädare möjlighet att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

4 kap

Lönegarantibeslut och betalning enligt lönegarantin

13 §

Betalning enligt lönegarantin

Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får närings-, trafik- och miljöcentralen för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag eller i lönegarantilagen (866/1998) använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön.

5 kap

Återbetalningsskyldighet

15 §

Återbetalningsskyldighet

Återbetalningsskyldigheten för den som enligt 1 mom. ansvarar för betalningen av arbetstagarens fordringar avgörs i lönegarantibeslutet eller i ett separat beslut om återbetalningsskyldighet. Beslutet om återbetalningsskyldighet ska fattas utan dröjsmål efter att återbetalningsskyldigheten har kunnat konstateras.

I fråga om delgivning av beslut om återbetalningsskyldighet tillämpas på motsvarande sätt det som bestäms om delgivning av lönegarantibeslut i 12 a §.

16 §

Lönegarantibeslutets verkställbarhet

Ett lönegarantibeslut och ett beslut om återbetalningsskyldighet kan omedelbart verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom, om inte domstolen vid behandlingen av en tvist angående lönegarantin bestämmer att beslutet tills vidare inte ska verkställas eller verkställigheten fortsättas.

17 §

Betalningslättnader

Arbets- och näringsministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning av statsrådet, närings-, trafik- och miljöcentralen kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av andra därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskälig med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i ministeriets och närings-, trafik- och miljöcentralens beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

6 kap

Ändringssökande

22 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs och vid exekutiv auktion på fartyg

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs eller vid en exekutiv auktion på fartyg bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

24 §

Förvaltningsbesvär

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 19 och 20 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden genom skriftliga besvär. Besvären ska sändas till närings-, trafik- och miljöcentralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden.

25 §

Arbetsgivarens återvinningstalan

Arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig får söka återvinning i ett lönegarantibeslut och ett beslut om återbetalningsskyldighet vid den domstol där arbetsgivaren skulle svara i ett mål som gäller lönefordran. Återvinningstalan ska väckas inom 60 dagar från delfäendet av lönegarantibeslutet eller beslutet om återbetalningsskyldighet.

7 kap

Särskilda bestämmelser

26 §

Upplysningar och handräckning

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till närings-, trafik- och miljöcentralen, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har oberoende av sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönega-

rantiansökan av skattemyndigheterna, utskökningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, Pensions- skyddscentralen, arbetslöshetskassorna och arbets- och näringsbyråerna.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

26 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Denna lag träder i kraft den 20

Helsingfors den 16 oktober 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Näringsminister *Mauri Pekkarinen*

1.

Lag**om ändring av lönegarantilagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lönegarantilagen av den 27 november 1998 (866/1998) 14 § 2 mom.,
ändras 3 §, 8 § 1 mom., 9 § 2 mom., 10 § 1 mom., 11 och 13 §, 15 § 3 mom., 18 och 19 §,
 24 § 2 mom., 26 § 1 mom., 27 § 1 mom. samt 28 och 28 a §,
 av dem 9 § 2 mom. sådant det lyder i lag 78/2001, 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lag
 135/2004, 26 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1093/2006, 28 § sådan den lyder delvis ändrad i
 lagarna 938/2004 och 364/2006 och 28 a § sådan den lyder i sistnämnda lag, samt
fogas till lagen en ny 9 b § och till 17 §, sådan den lyder i nämnda lag 938/2004, nya 2 och
 3 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap

1 kap

Allmänna bestämmelser**Allmänna bestämmelser**

3 §

3 §

*Myndigheter**Myndigheter*

Vederbörande ministerium styr verkställigheten av lagen samt svarar för lönegarantisystemets utveckling. *Arbetskrafts- och näringscentralen* fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt svarar för lönegarantisystemets utveckling. *Närings-, trafik- och miljöcentralen* fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

2 kap

2 kap

Villkor för erhållande av betalning enligt lönegarantin**Villkor för erhållande av betalning enligt lönegarantin**

8 §

8 §

*Förhindrande av missbruk**Förhindrande av missbruk*

Lönegarantimyndigheten har rätt att av grundad anledning förvägra betalning enligt

Lönegarantimyndigheten har rätt att av grundad anledning förvägra betalning enligt

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet i följande situationer:

1) arbetstagarens fordran baserar sig på ett avtal eller arrangemang som uppenbart har ingåtts eller vidtagits i syfte att få betalning enligt lönegarantin,

2) den fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses vara skäligt med hänsyn till det arbete som utförts och omständigheterna i övrigt,

3) arbetstagaren ansöker upprepade gånger om betalning enligt lönegarantin för fordringar hos samma arbetsgivare.

lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet i följande situationer:

1) arbetstagarens fordran baserar sig på ett avtal eller arrangemang som uppenbart har ingåtts eller vidtagits i syfte att få betalning enligt lönegarantin,

2) den fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses vara skäligt med hänsyn till det arbete som utförts och omständigheterna i övrigt,

3) arbetstagaren ansöker upprepade gånger om betalning enligt lönegarantin för fordringar hos samma arbetsgivare,

4) *arbetstagaren har fortsatt i arbetsavtalsförhållandet ännu efter att han eller hon måste ha varit medveten om att arbetsgivaren inte kan betala ut lönen.*

9 §

Maximalt lönegarantibelopp

Av den lön för väntedagarna som avses i 2 kap. 14 § arbetsavtalslagen *betalas högst det belopp som enligt lönegarantin betalas för andra fordringar som grundar sig på anställningsförhållandet.*

9 §

Maximalt lönegarantibelopp

Av den lön för väntedagarna som avses i 2 kap. 14 § i arbetsavtalslagen *betalas inte mer än vad som enligt lönegarantin betalas för de fordringar vars fördröjda betalning skyldigheten att betala lön för väntedagarna grundar sig på.*

9 b §

Resekostnader eller andra kostnader som orsakats av utförande av arbete

Resekostnader eller andra kostnader som uppstått för arbetstagaren när han eller hon utfört sitt arbete, för vilka kostnader arbetsgivaren ska ansvara, betalas enligt lönegarantin, om kostnaden till sin natur är sedvanlig och beloppet skäligt.

3 kap

Lönegarantiansökan och behandling av ansökan

10 §

Ansökan och sökande

Ansökan skall inlämnas till *arbetskraftsbyrån* eller *arbetskrafts- och näringscentralen*. En lönegarantiansökan som gäller arbete utomlands kan utomlands också inlämnas till *finska beskickningar*.

11 §

Behörig myndighet

Lönegarantiansökan behandlas och beslut i ärendet fattas av *arbetskrafts- och näringscentralen* på arbetsgivarens hemort, om inte något annat har bestämts med stöd av 2 § 3 mom. lagen om *arbetskrafts- och näringscentraler* (23/1997). Om det råder oklarhet i fråga om hemorten, behandlas ärendet av den *arbetskrafts- och näringscentral* inom vars område det arbete som avses i ansökan huvudsakligen har utförts. När arbetsgivaren är försatt i konkurs fattas beslutet av den *arbetskrafts- och näringscentral* inom vars område den domstol finns som enligt 7 kap. konkurslagen behandlar ett ärende som gäller arbetsgivarens konkurs.

Vederbörande ministerium kan i enskilda fall överföra behandlingen av en lönegarantiansökan från den behöriga *arbetskrafts- och näringscentralen* till en annan central.

13 §

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsförhållande

Konkursboets boförvaltare skall utan dröjsmål efter att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsförhållande. Boförvaltaren skall i samarbete med *arbetskrafts- och näringscentralen* reda ut vilka av förd-

3 kap

Lönegarantiansökan och behandling av ansökan

10 §

Ansökan och sökande

Ansökan ska inlämnas till *arbets- och näringsbyrån* eller *närings-, trafik- och miljöcentralen*. En lönegarantiansökan som gäller arbete utomlands kan utomlands också inlämnas till en finsk beskickning.

11 §

Behörig myndighet

Lönegarantiansökan behandlas och beslut i ärendet fattas av *närings-, trafik- och miljöcentralen* på arbetsgivarens hemort, om inte något annat har bestämts med stöd av 5 § i lagen om *närings-, trafik- och miljöcentraler* (1). Om det råder oklarhet i fråga om hemorten, behandlas ärendet av den *närings-, trafik- och miljöcentral* inom vars verksamhetsområde det arbete som avses i ansökan huvudsakligen har utförts. När arbetsgivaren är försatt i konkurs fattas beslutet av den *närings-, trafik- och miljöcentral* inom vars verksamhetsområde den domstol finns som enligt 7 kap. i konkurslagen behandlar ett ärende som gäller arbetsgivarens konkurs.

Arbets- och näringsministeriet kan i enskilda fall överföra behandlingen av en lönegarantiansökan från den behöriga *närings-, trafik- och miljöcentralen* till en annan central.

13 §

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande

Konkursboets boförvaltare ska utan dröjsmål efter att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. Boförvaltaren ska i samarbete med *närings-, trafik- och miljöcentralen* reda ut vilka av

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren skall ge arbetstagarna eller deras företrädare tillfälle att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren ska ge arbetstagarna eller deras företrädare möjlighet att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

4 kap

4 kap

Lönegarantibeslut och betalning enligt lönegarantin

Lönegarantibeslut och betalning enligt lönegarantin

14 §

14 §

Lönegarantibeslut

Lönegarantibeslut

I lönegarantibeslutet skall bestämmas om återbetalningsskyldighet enligt 17 §. Om frågan om återbetalningsskyldighet inte kan avgöras utan att beviljandet av betalning enligt lönegarantin avsevärt fördröjs, kan beslutet om återbetalningsskyldighet fattas separat. Beslutet skall fattas utan dröjsmål efter att återbetalningsskyldigheten har kunnat utredas.

 (2 mom. upphävs)

15 §

15 §

Betalning enligt lönegarantin

Betalning enligt lönegarantin

 Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får *arbetskrafts- och näringscentralen* för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön.

 Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får *närings-, trafik- och miljöcentralen* för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön.

5 kap

5 kap

Återbetalningsskyldighet

Återbetalningsskyldighet

17 §

Återbetalningsskyldighet

Återbetalningsskyldigheten för den som enligt 1 mom. ansvarar för betalningen av arbetstagarens fordringar avgörs i lönegarantibeslutet eller i ett separat beslut om återbetalningsskyldighet. Beslutet om återbetalningsskyldighet.

ningsskyldighet ska fattas utan dröjsmål efter att återbetalningsskyldigheten har kunnat konstateras.

I fråga om delgivning av beslut om återbetalningsskyldighet tillämpas på motsvarande sätt det som bestäms om delgivning av lönegarantibeslut i 14 a §.

18 §

Lönegarantibeslutets verkställbarhet

Ett lönegarantibeslut kan omedelbart verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom, om inte domstolen vid behandlingen av en tvist angående lönegarantin bestämmer att beslutet tills vidare inte skall verkställas eller verkställigheten fortsätts.

19 §

Betalningslättnader

Vederbörande ministerium och, till ett belopp som bestäms genom förordning, *arbetskrafts- och näringscentralen* kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskälig med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i *vederbörande ministeriums* och *arbetskrafts- och näringscentralens* beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

6 kap

Ändringssökande

24 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs

Arbetskrafts- och näringscentralen har rätt

18 §

Lönegarantibeslutets verkställbarhet

Ett lönegarantibeslut och ett beslut om återbetalningsskyldighet kan omedelbart verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom, om inte domstolen vid behandlingen av en tvist angående lönegarantin bestämmer att beslutet tills vidare inte ska verkställas eller verkställigheten fortsätts.

19 §

Betalningslättnader

Arbets- och näringsministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning, *närings-, trafik- och miljöcentralen* kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskälig med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i arbets- och näringsministeriets och *närings-, trafik- och miljöcentralens* beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

6 kap

Ändringssökande

24 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

26 §

26 §

*Förvaltningsbesvär**Förvaltningsbesvär*

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 21 och 22 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden genom skriftliga besvär. Besvären skall sändas till arbetskrafts- och näringscentralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. *Arbetskrafts- och näringscentralen* skall utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden.

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 21 och 22 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden genom skriftliga besvär. Besvären ska sändas till närings-, trafik- och miljöcentralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. *Närings-, trafik- och miljöcentralen* ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden.

27 §

27 §

*Arbetsgivarens återvinningstalan**Arbetsgivarens återvinningstalan*

Arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig får söka återvinning i ett *lönegarantibeslut* vid den domstol där arbetsgivaren skulle svara i ett mål som gäller lönefordran. Återvinningstalan skall väckas inom 60 dagar från delfäendet av lönegarantibeslutet.

Arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig får söka återvinning i ett lönegarantibeslut *eller ett beslut om återbetalningsskyldighet* vid den domstol där arbetsgivaren skulle svara i ett mål som gäller lönefordran. Återvinningstalan ska väckas inom 60 dagar från delfäendet av lönegarantibeslutet eller beslutet om återbetalningsskyldighet.

7 kap

7 kap

Särskilda bestämmelser**Särskilda bestämmelser**

28 §

28 §

*Upplysningar och handräckning**Upplysningar och handräckning*

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till *arbetskrafts- och näringscentralen*, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Arbetskrafts- och näringscentralen har utan hinder av sekretessbestämmelser och andra

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till *närings-, trafik- och miljöcentralen*, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har oberoende av sekretessbestämmelser och

begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att få för behandlingen av lönegarantiansökan behövliga uppgifter av skattemyndigheterna, utsökningssmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och arbetskraftsbyråerna.

Arbetskrafts- och näringscentralen har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

28 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Arbetskrafts- och näringscentralerna har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som är anhängiga där.

andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiansökan av skattemyndigheterna, utsökningssmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, *Pensions-skyddscentralen*, arbetslöshetskassorna och arbets- och näringsbyråerna.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

28 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av lagen om lönegaranti för sjömän**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 15 december 2000 om lönegaranti för sjömän (1108/2000) 12 § 2 mom.,
ändras 2 §, 7 § 1 mom., 8 § 2 mom., 9 § 1 mom., 10 § 2 mom., 11 §, 13 § 2 mom., 16 och 17 §, 22 § 3 mom., 24 § 1 mom., 25 § 1 mom. samt 26 § och 26 a §,
 av dem 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1094/2006, 26 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 939/2004 och 365/2006 och 26 a § sådan den lyder i sistnämnda lag, samt
fogas till lagen en ny 8 b § och till 15 §, sådan den lyder i nämnda lag 939/2004, nya 2 och 3 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap

1 kap

Allmänna bestämmelser

Allmänna bestämmelser

2 §

2 §

*Myndigheter**Myndigheter*

Det ministerium som sköter lönegarantiärenden, nedan ministeriet, styr verkställigheten av lagen samt ansvarar för utvecklandet av lönegarantisystemet.

Nylands arbetskrafts- och näringscentral fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt ansvarar för utvecklandet av lönegarantisystemet.

Den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde Nylands landskap hör fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

2 kap

2 kap

Villkor för erhållande av betalning enligt lönegarantin**Villkor för erhållande av betalning enligt lönegarantin**

7 §

7 §

*Förhindrande av missbruk**Förhindrande av missbruk*

Lönegarantimyndigheten har rätt att av grundad anledning förvägra betalning enligt lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet i följande situationer:

1) arbetstagarens fordran baserar sig på ett avtal eller arrangemang som uppenbart har

Lönegarantimyndigheten har rätt att av grundad anledning förvägra betalning enligt lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet i följande situationer:

1) arbetstagarens fordran baserar sig på ett avtal eller arrangemang som uppenbart har

ingåtts eller vidtagits i syfte att få betalning enligt lönegarantin,

2) den fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses vara skäligt med hänsyn till det arbete som utförts och omständigheterna i övrigt,

3) arbetstagaren ansöker upprepade gånger om betalning enligt lönegarantin för fordringar hos samma arbetsgivare.

ingåtts eller vidtagits i syfte att få betalning enligt lönegarantin,

2) den fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses vara skäligt med hänsyn till det arbete som utförts och omständigheterna i övrigt,

3) arbetstagaren ansöker upprepade gånger om betalning enligt lönegarantin för fordringar hos samma arbetsgivare,

4) arbetstagaren har fortsatt i arbetsavtalsförhållandet ännu efter att han eller hon måste ha varit medveten om att arbetsgivaren inte kan betala ut lönen.

8 §

Maximalt belopp i vissa fall av skadestånd eller gottgörelse och lön för väntetid vilka betalas enligt lönegarantin

Av den lön för väntetid som avses i 18 § 5 mom. sjömanslagen betalas *högst det belopp som enligt lönegarantin betalas för andra fordringar som grundar sig på arbetsförhållandet.*

8 §

Maximalt belopp i vissa fall av skadestånd eller gottgörelse och lön för väntetid vilka betalas enligt lönegarantin

Av den lön för väntetid som avses i 18 § 5 mom. i sjömanslagen betalas *inte mer än vad som enligt lönegarantin betalas för de fordringar vars fördröjda betalning skyldigheten att betala lön för väntetid grundar sig på.*

8 b §

Resekostnader eller andra kostnader som orsakats av utförande av arbete

Resekostnader eller andra kostnader som uppstått för arbetstagaren när han eller hon utfört sitt arbete, för vilka kostnader arbetsgivaren ska ansvara, betalas enligt lönegarantin, om kostnaden till sin natur är sedvanlig och beloppet skäligt.

3 kap

Lönegarantiansökan och behandling av ansökan

9 §

Ansökan och sökande

Ansökan skall inlämnas till *arbetskraftsbyrån* eller *arbetskrafts- och näringscentralen*.

3 kap

Lönegarantiansökan och behandling av ansökan

9 §

Ansökan och sökande

Ansökan ska inlämnas till *arbets- och näringsbyrån* eller *närings-, trafik- och miljö-*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Ansökan kan utomlands också inlämnas till finska beskickningar.

centralen. Ansökan kan utomlands också inlämnas till finska beskickningar.

10 §

10 §

*Hörande**Hörande*

Om arbetsgivaren inte äger fartyget där det arbete har utförts på vilket de fordringar i fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin grundar sig, skall ansökan också delges fartygets ägare, om *arbetskrafts- och näringscentralen* känner till ägaren och delgivningen kan ske utan svårighet.

Om arbetsgivaren inte äger fartyget där det arbete har utförts på vilket de fordringar i fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin grundar sig, ska ansökan också delges fartygets ägare, om *närings-, trafik- och miljöcentralen* känner till ägaren och delgivningen kan ske utan svårighet.

11 §

11 §

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsförhållande

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande

Konkursboets boförvaltare skall utan dröjsmål efter att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsförhållande. Boförvaltaren skall i samarbete med *arbetskrafts- och näringscentralen* reda ut vilka av fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren skall ge arbetstagarna eller deras företrädare tillfälle att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

Konkursboets boförvaltare ska utan dröjsmål efter att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsavtalsförhållande. Boförvaltaren ska i samarbete med *närings-, trafik- och miljöcentralen* reda ut vilka av fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren ska ge arbetstagarna eller deras företrädare möjlighet att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

4 kap

4 kap

Lönegarantibeslut och betalning enligt lönegarantin

Lönegarantibeslut och betalning enligt lönegarantin

12 §

12 §

*Lönegarantibeslut**Lönegarantibeslut*

I lönegarantibeslutet skall bestämmas om återbetalningsskyldighet enligt 15 §. Om frågan om återbetalningsskyldighet inte kan avgöras utan att beviljandet av betalning enligt lönegarantin avsevärt fördröjs, kan beslutet om återbetalningsskyldighet fattas separat.

(2 mom. upphävs)

Detta beslut skall fattas utan dröjsmål efter att återbetalningsskyldigheten har kunnat utredas.

13 §

Betalning enligt lönegarantin

Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får *arbetskrafts- och näringscentralen* för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag eller lönegarantilagen (866/1998) använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön.

5 kap

Återbetalningsskyldighet

15 §

Återbetalningsskyldighet

13 §

Betalning enligt lönegarantin

Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får *närings-, trafik- och miljöcentralen* för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag eller i lönegarantilagen (866/1998) använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön.

5 kap

Återbetalningsskyldighet

15 §

Återbetalningsskyldighet

Återbetalningsskyldigheten för den som enligt 1 mom. ansvarar för betalningen av arbetstagarens fordringar avgörs i lönegarantibeslutet eller i ett separat beslut om återbetalningsskyldighet. Beslutet om återbetalningsskyldighet ska fattas utan dröjsmål efter att återbetalningsskyldigheten har kunnat konstateras.

I fråga om delgivning av beslut om återbetalningsskyldighet tillämpas på motsvarande sätt det som bestäms om delgivning av lönegarantibeslut i 12 a §.

16 §

Lönegarantibeslutets verkställbarhet

Ett lönegarantibeslut kan omedelbart verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom, om inte domstolen vid behandlingen av en tvist angående lönegarantin bestämmer att beslutet tills vidare inte skall verkställas eller verkställigheten fortsättas.

16 §

Lönegarantibeslutets verkställbarhet

Ett lönegarantibeslut och ett beslut om återbetalningsskyldighet kan omedelbart verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom, om inte domstolen vid behandlingen av en tvist angående lönegarantin bestämmer att beslutet tills vidare inte ska verkställas eller verkställigheten fortsättas.

17 §

Betalningslättnader

Ministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning av statsrådet, *arbetskrafts- och näringscentralen* kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av andra därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskälig med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i ministeriets eller *arbetskrafts- och näringscentralens* beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

17 §

Betalningslättnader

Arbets- och näringsministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning av statsrådet, *närings-, trafik- och miljöcentralen* kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av andra därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskälig med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i ministeriets och *närings-, trafik- och miljöcentralens* beslut i ett ärende som gäller betalningslättnad får inte sökas genom besvär.

6 kap

Ändringssökande

22 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs och vid exekutiv auktion på fartyg

Arbetskrafts- och näringscentralen har rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs eller vid en exekutiv auktion på fartyg bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

24 §

Förvaltningsbesvär

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 19 och 20 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden genom skriftliga besvär. Besvären skall sändas till *arbetskrafts- och näringscentralen* inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. *Arbetskrafts- och näringscentralen* skall utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande

6 kap

Ändringssökande

22 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs och vid exekutiv auktion på fartyg

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs eller vid en exekutiv auktion på fartyg bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

24 §

Förvaltningsbesvär

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 19 och 20 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden genom skriftliga besvär. Besvären ska sändas till *närings-, trafik- och miljöcentralen* inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. *Närings-, trafik- och miljöcentralen* ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande

och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden.

och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden.

25 §

Arbetsgivarens återvinningstalan

Arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig får söka återvinning i ett lönegarantibeslut vid den domstol där arbetsgivaren skulle svara i ett mål som gäller lönefordran. Återvinningstalan skall väckas inom 60 dagar från delfäendet av lönegarantibeslutet.

25 §

Arbetsgivarens återvinningstalan

Arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig får söka återvinning i ett lönegarantibeslut och ett beslut om återbetalningsskyldighet vid den domstol där arbetsgivaren skulle svara i ett mål som gäller lönefordran. Återvinningstalan ska väckas inom 60 dagar från delfäendet av lönegarantibeslutet eller beslutet om återbetalningsskyldighet.

7 kap

Särskilda bestämmelser

26 §

Upplysningar och handräckning

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till *arbetskrafts- och näringscentralen*, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Arbetskrafts- och näringscentralen har utan hinder av sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att få *för behandlingen av lönegarantiansökan behövliga uppgifter* av skattemyndigheterna, utskökningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och arbetskraftsbyråerna.

Arbetskrafts- och näringscentralen har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

7 kap

Särskilda bestämmelser

26 §

Upplysningar och handräckning

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till *närings-, trafik- och miljöcentralen*, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har oberoende av sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att *avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiansökan* av skattemyndigheterna, utskökningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, *Pensionskyddscentralen*, arbetslöshetskassorna och arbets- och näringsbyråerna.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att inhämta uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

26 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Arbetskrafts- och näringscentralerna har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som är anhängiga där.

26 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande eller utlämnande av uppgifter rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Denna lag träder i kraft den 20 .